

Bu sabahki haberler

Vişiye göre: Almanlar Stalinogorsk şehrini de aldılar

Vişi 30 (A.A.) — Sovyet Rusya'da muharebe şandiyeye kadar kaydedilmemiş bir şiddetle devam etmektedir. Almanlar ilerlemeğe devam etmekte. Ruslar Alman ilerleyişini kabul ediyorlar. Ruslar azim zayıf vermektedirler. Almanlar Moskova cephesinde yeni ilerlemeler kaydetmişler ve Stalinogorsk ile Volokolamsk'ı almışlardır.

Donetz havzasında Almanlar Rostof şehrini tahliye etmişlerdir. Rusların Leningradda yapmış oldukları bir huruç hareketi tardedilmiştir.

Bu sabahki Sovyet tebliği

Moskova 30 (A.A.) — Bu sabahki Sovyet tebliği: 29 Teşrinisani'de tekmlî cepheleer boyunca şiddetli muharebeler cereyan etmiştir. Muharebeler bilhassa Stalinogorsk, Volokolamsk, Kalinin'de şiddetli olmuştur.

Polonya başkumandanı Stalinle görüşmeğe gidiyor

Londra 30 (A.A.) — Polonya ordularının başkumandanı Sikorski dün Kirovofe varmıştır. Stalin ile görüşmeğe üzere yakında Moskova'ya hareket edecektir. Bu münasebetle Rus ordusundaki Leh askerlerini teftiş edecektir.

Libyada vaziyet

Londra 30 (A.A.) — Libyadaki vaziyet hakkında şu malûmat verilmektedir. Tobruk'tan ilerleyen Avustralya ve Yeni Zelândalı kuvvetler, Tobruk ile Sidi Rezeg arasındaki koridoru genişletmişlerdir. Sidi Rezeg ile Gambut arasında bulunan mintakada Mihverin 3 mîl kınell fırkası ile şiddetli çarpışmalar vukua gelmiştir. Bu çarpışmaların neticesi hakkında henüz tafsilât alınmamıştır.

Bingazinin cenubuna doğru ilerleyen ve Gella'yı işgal eden kuvvetlerden yeni bir haber alınmamıştır. Mısır hududuna yapılan ve muvaffak olmayan Mihver kuvvetlerinden geri kalan birlikleri Hindî kuvvetler temizlemektedirler.

Vişi 30 (A.A.) — Libyadaki muharebeler hakkında şu malûmat alınmamıştır. Tobruk'un cenubu şarkisinde şiddetli muharebeler cereyan etmektedir. Roma İngiliz taarruzunun püskürdüğü ve merkezde bir İngiliz alayının imha edildiğini bildirmektedir. Sidi Rezeg cenubu şarkisinde muharebeler şiddetle devam etmektedir.

Bu sabah Londra harb vaziyetini nasıl görüyor?

Londra 30 (A.A.) — Dün gece Moskova'da hususî bir tebliğ nesreden Ruslar Rostof şehrini geri aldıklarını bildirmişlerdir. Ruslar şehri şimali şarkiden almışlardır. Bu muvaffakiyet üzerine Stalin, Tamoçenkoya bir tebrik mesajı göndermiştir.

Moskova yakınlarında şiddetli çarpışmalar dün de devam etmiştir. Almanlar Volokolamsk ve Stalinogorsk şehirlerini işgal ettiklerini bildirmişler. Se de bu haberi teyd eden malûmat alınmamıştır.

Moskova'ya karşı son bir ümidle yaptıkları bu müthiş hücumda, Ruslar, Almanların 49 tümen kullandıklarını söylemektedirler. Diğer taraftan Almanlar bugünlerde Sivastopol'a bir taarruz için külliyetli miktarda kuvvet toplamaktadırlar. Dün Leningrad müdafaa hatlarının dan çıkarak için yapılan bir Rus harekati akim kalmıştır.

Şark cephesinde Almanların bir nakliye kolu hareket halinde

Alman tebliği "Moskova önünde arazi kazandık"

"Kıt'alarımız Rostofu tahliye etmektedir,"

D. N. B. Ajansı Volokolamsk'ın zapt edildiğini bildiriyor

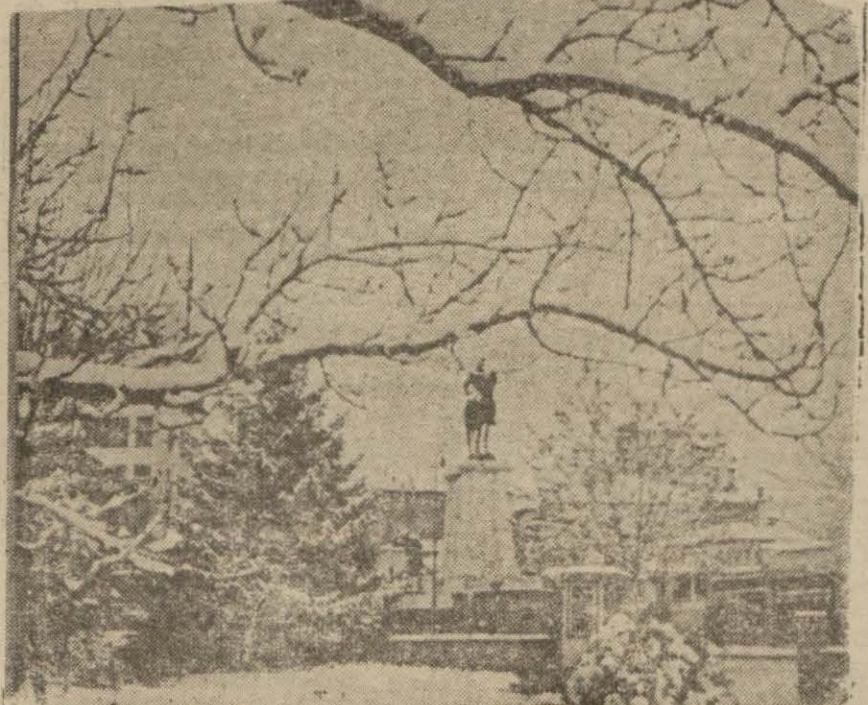
Berlin 29 (A.A.) — Alman ordularının başkumandanlığının tebliği: Moskova önünde cereyan eden taarruz hareketleri enasasında yeni arazi kazanışları kaydedilmiştir. Rostof civarında ve Donetz havzasında büyük asker topluluklarıyla yeni hücumlar yapan ve verdiği kayıpları hiç nazara almayan düşman (Devamı 5 inci sayfada)

Askeri vaziyet Şimali Afrika cephesinde harekâtın içyüzü nedir?

Moskova mintakasındaki Alman taarruzunda görülen bir yenilik ve Sovyet mukabil taarruzu Yazan: Emekli General K. D.

1 — Şark cephesinin merkez mi ve Almanlar Klin ile Moskova arasındaki Sologenkogorski man-takası ile Wolokolamsk şarkındaki de de büyük bir şiddetle devam et- (Devamı 5 inci sayfada)

Ankara kar altında

Güzel başşehirimiz Ankarayı da kış bastırdı. Evvelki gün başlayan kar, şehri kısa bir zamanda bembeyaz bir örtü ile örttü. Resim, Ankaranın kar altındaki manzarasını canlandırıyor.

Tebliğlere göre Libyada vaziyet TOBRUKTA ALMAN TAARRUZU

Kahire bir İtalyan tümeninin imha edildiğini bildiriyor

İtalyan tebliği: «Bir general ve binden fazla esir aldık» diyor

Kahire 29 (A.A.) — Orta-şark İngiliz hava kuvvetleri ümmî karargâhının tebliği: Düşman motörlü kuvvetleri; laşe ve malzeme merkezleri, kara muvazala yolları üzerine yapılan hava taarruzlarına, Libyadaki bombardıman ve avcı tayyarelerimiz tarafından dün kü Cuma günü de devam edildi (Devamı 5 inci sayfada)

"Hamlet," davası Üçüncü ve en hararetli duruşma dün yapıldı

Muhsin Ertuğrul'un ve Peyami Safanın heyecanlı müdafaası

Dünkü muhakeme celsesinde suçlular ve müdafaasını yapan Muhsin Ertuğrul

San'at ve adliye hayatımızda Afrodit davasının da üstünde büyük bir hadise teşkil eden Hamlet davasının üçüncü ve en heyecanlı duruşması İstanbul 1 nci Ağırceza mahkemesinin geniş salonunda dün yapılmıştır. De-nebilir ki, adliye dün tarihî günlerinden birini daha yaşamıştır.

Geçen celselerde olduğu gibi dün de münevver, gazeteci, Üniversiteli ve halktan müteşekkül görülmüş bir kalabalık adliye koridorlarını ve zabıtaca alınan inzibat tedbirleri dolayısıyla içeri girenler de adliye methalini doldürmüşlerdir.

Ağırceza salonunda gazeteciler, Şe-

Müddeiumumi, Celâlettin Ezineyi müdafa ederken iddia makamına karşı işlediği suçtan dolayı avukat Esad Mahmud Karakurd hakkında ayrıca kanuni takibat yapılacağını söyledi

hır Tiyatrosu sanatçıları, hukukçular ve samim için ayrı ayrı yerler ayrılmış olduğundan dünkü duruşma büyük bir intizam ve sükûnet içerisinde cereyan

etmiş ve saat 10.30 dan 13 e kadar faslasız iki buçuk saat sürmüştür.

Celse açılıyor

Celsenin açılmasını müteakib Peyami Safanın vekili Reşad Kaynar mahkemeye yazılı müdafaanamesini vermiş ve geçen hafta yazıda kalır müdafaasını şifâhen de tamamlıyarak, müvekkilinin beraatini talep etmiştir.

Müddeiumuminin mukabelesi

Müteakiben söz alan müddeiumumi (Devamı 6 ncı sayfada)

Amerikan - Japon gerginliği

Amerikan üslerine "Hazır ol!," emri verilmiş..

Japonya harekete geçecek mi?

Singapurda izinlerin kaldırıldığı bildiriliyor

Bir vaşington haberine göre Japonya ile Amerika arasındaki gerginlik artmakta devam ediyor. Müzakerelerin inkıtamı da pek yakın olduğu bildiriliyor.

Neuyork radyosunun bir haberine göre ise Amerika hariciye nazırı Hull Japon murahhasaları ile yarım saatlik bir görüşmeden sonra kendilerine, bir daha sözleri görebilmek ümidinde değilim, demiştir (Radyo gazetes)

Neuyork, 29 (A.A.) — Reis Ruzveltin matbuat toplantısındaki beyanatını tefsir eden gazeteler, Amerika ile Japonya arasındaki gerginliğin vahamet ksbttiğini kaydetmektedir

Amerika hariciye nazırımın sözleri Vaşington, 29 (A.A.) — Hariciye nazırı M. Hull, matbuat toplantısında, Japon murahhasasının verilen Amerika tebliği üzerine Japon hükümeti kendi durumunu izah etmedikçe vaziyet hakkında söylenecek bir şey olmadığını bildirmiştir

Japonya harekete geçecek mi? Tokyo, 29 (A.A.) — D. N. B.: (Devamı 5 inci sayfada)

Dün birçok pastahanelerle tatlıcı dükkanları tatili faaliyet ettiler

Pasta, tatlı ve emsali unlu maddeler imal ve satışının men'i kararı tatbik mevkiine girdi

Vilâyetin neşrettiği tebliğ

Koordinasyon heyetinin pasta, denler dün akşama kadar kayma-börek, tatlı imali ve satışının men'i kamlıklara birer beyanname vere-bakındaki karar üzerine, şehri rek ellerindeki un miktarını bildirimizde bu kabil maddeleri imal e- (Devamı 5 inci sayfada)

Ankaradaki dünkü maç

İngiliz takımı Gençler Birliğini 1 - 0 yendi

Maç çok zevkli ve heyecanlı oldu. Misafir takım fazla gol yapmaktan ziyade bir futbol gösterişi için oyun oynadı

[Hususî surette Ankaraya giden spor muharririmiz Ömer Besim bildiriyor]

İngiliz futbolcuları Ankarada karşılayıcıları arasında Ankara, 29 (Telefonla) — Millî Gençlerbirliğile 19 Mayıs'ta stadında büyük bir kalabalık önünde ilk maçını oynayan İngilize takımı dün ilk maçını (Devamı 6 ncı sayfada)

MİLLÎ PIYANGO

1 Tane	25000 LIRA
3	10000
5	5000
40	2000
60	1000
120	500
240	100
1200	50
4000	10
80000	5

10 İLK KANUN DA ÇEKİLİYOR

Hergün

Avrupada abluka Silâhının tesirleri

Ekrem Uşaklıgil

«Abluka öyle bir silâhtir, ki tesiri derhal görülmez, hissedilmez, tahrib dairesini yavaş yavaş genişleten bir mikroba benzetilmesi mümkündür, günün birinde bütün devletle meydana çıkar.»

İngilizler harb başlangıcında ablukadan çok büyük faydalar beklerken bu faydaların kendilerini göstermekte geçiktiğini görünce yavaş yavaş tesirin ileride görüleceği kanaatine gelmişlerdi, fakat acaba bu kanaat te doğru mudur?

Paristen henüz gelmiş bir meslekdaşla konuşurken orada yiyecek meselesinin ne merkezde olduğunu her seyden evvel anlamak istemiştik. Bize şu cevabı verdi:

«Farzediniz ki bir lokantaya girerek aylık kart defterini çıkarıp masanın üzerine koydunuz, garson gelip bu defterden o güne mahsus kuponları kopararak alır, mukabilinde de size bir dilim ekmelekle oldukça bol miktarda bir kâse sebze çorbası getirir, bu çorbayı lezzetli bulmazsanız haksız olmazsınız, zira içinde yağ yoktur.»

Fransada haftanın bazı günleri et satılır, bazı günleri satılmaz, lokantaya girdiğiniz gün etin satıldığı güne tesadüf ettire çorbayı bir pırzola, yahud ince bir dilim rosto takib eder, eğer o gün etli gün değilse ikinci yemek olarak önünüze getirilen bir patates yemeğidir, üçüncü yemek te bir tabak tatlı, reçel veya benzeri bir şeydir.

İlave edeyim ki küçük şehir, kasaba, daha doğru köy yiyecek bakımından kalabalık yerlere nisbetle daha müsadif bir vaziyettedir.»

Bu müşahade mutlak bir açıklığı ifade etmeye bile tokluğu göstermediği de meydandadır, fakat Fransanın dışına çıkararak umumî Avrupa vaziyetini rakamla ifade etmeye çalışalım:

Garbi Avrupada ekmeleğin istihlakı için hudud tesbit etmemiş olan yalnız iki memleket vardır. Biri İngiltere, tabii olarak, diğeri de İsviçre.

Şarkî ve cenubi Avrupada ise aynı vaziyette başka memleketler Türkiye'dir, Türkiye'yi biraz farklı olarak Romanya ve Bulgaristan tabii ki de. Avrupanın mütebaki ekmeleğin tamamı olarak vesika usulüne tabiidir. Fakat vesikaya tabii olan memleketlerin arasında da genişlik, yahud darlık itibarıyla çok büyük farklar vardır. En kötü durumda olanlar Yunanistan ile Sırbistan'dır, bunlarınkine artık darlık değil de, kıtlığın en karası denilmiştir, çünkü ekmeleğin olduğu gibi ekmeleğin yerini tutacak başka gıda maddesi de yoktur. En kötü vaziyette bulunanlara karşı en iyi vaziyette bulunanların başında Holanda ile Almanya geliyor, bu memleketlerde nüfus başına verilen günlük ekmeleğin miktarını kaydedelim:

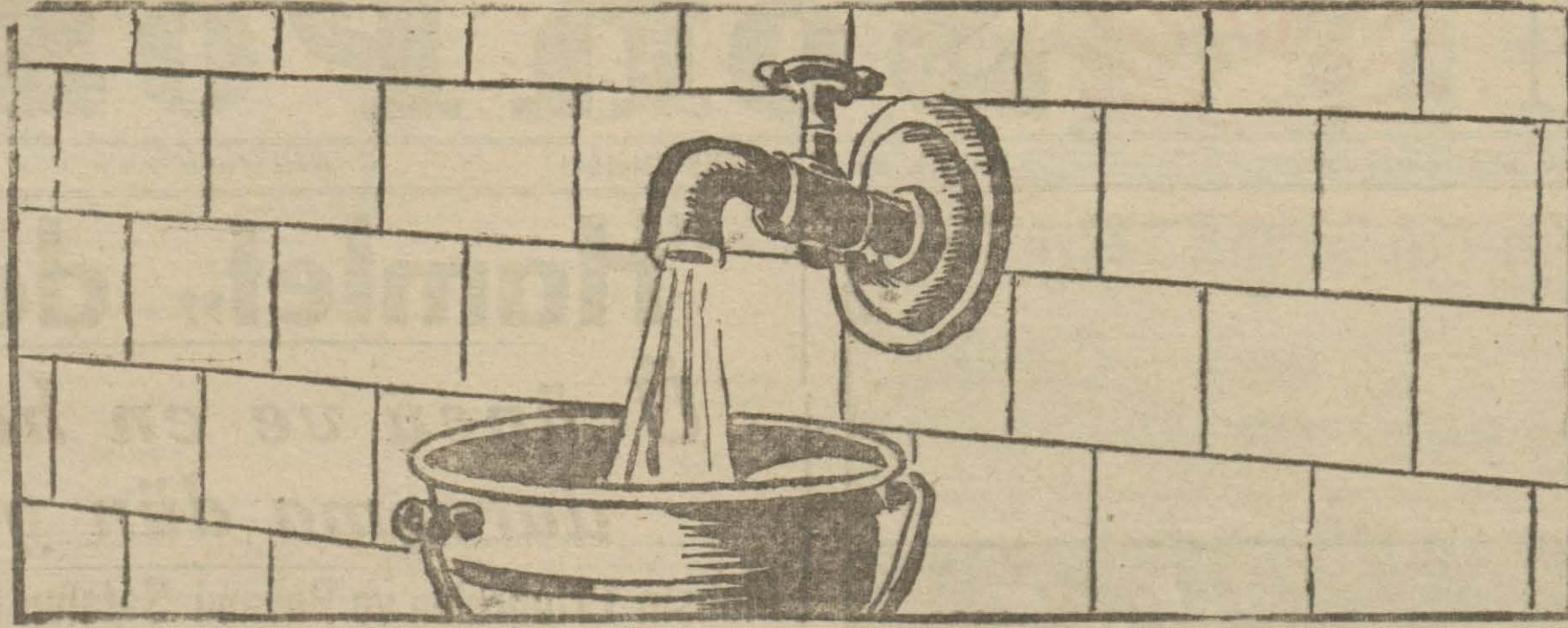
Holandada	: 370	Gram
Almanya'da	: 321	»
Fransada	: 250	»
İtalyada	: 200	»
Finlandiyada	: 200	»
Norveçte	: 170	»

Ekmeleğin müteakib en mühim gıda maddesini teşkil eden et ile yağa gelince:

Muharebeden evvel Avrupada her sene nüfus başına 25 ile 50 kilo arasında değişen bir miktarda et istihlak edildiği hesab ediliyordu. Bu miktar şimdi umumiyetle itibarlı yardım biraz aşağıya düşmüştür, yağ için de aynı şey söylenebilir. Bu darlığa karşı Avrupada hemen her memleket patates istihsalini imkânının son haddine kadar artırmıştır. Bu meyanda Almanya eski yıllar mahsulünü yarım kadar geçerek 75 milyon ton patates ile ekmeleğe ununa eklenecek mahiyette 24 milyon ton hububat istihsal etmiştir ki, nüfus başına günde 3,5 kilo eder, Almanyanın ekim sahasında sarfettiği bu gayretin daha küçük

TAKVİM 2inci Tegrin			
Rumi sene	30	Arabi sene	
1887	Pazar	1890	
2inci Tegrin	1941	Kasım	28
GÜNEŞ			
S. D.	Zilkade	S. D.	İMSAK
7 04	11	5 20	
2 22		12 87	
Öğle İkinci Akşam Yeter			
5 D.	5 D.	5 D.	5 D.
V. 12 08	14 58	16 42	18 19
E. 7 21	9 46	11 11	1 87

Resimli Makale:

Sizden bütün ülkelerin istiyen yeni bir işe mi başladınız, ilk vazifeniz bu işle alakası olmayan bütün düşünceleri kafanızdan silip atmaktır.

Dikkat bir borunun içinden akıp giden suya veya telden geçen elektrik ceryanına benzer, boru, yahud tel kopmuş mu suyu veya elektriği kendi mecralarına getirmek mühim bir iştir.

Şehir Haberleri

Tatlı satılmıyacağından tahin helvasına rağbet artacakmış

Ancak, bazı kimselerin hakao bulunmadığından helvalara boyalı madde karıştırdıkları anlaşıldı, bunlar kontrol edilecek

Muhtelif nevi hamur tatlılarının piyasadan kaldırılması üzerine şehrimizdeki tahan helvası ve tahan imal eden fabrikalar kendi mamullerini sürmek için bazı tertibat almışlardır. Her sene kiş mevsimi dolayısıyla bu maddelerin satış fevkalade hararetilenmektedir. Hamurlu tatlıların kaldırılmasının bu satışın birkaç misli artacağı ümit edilmektedir. Bu vaziyet karşısında, tahan ve tahan helvası imal edenler teşkilatlarını genişletmeye karar vermişler ve iki üç gündün beri geceli gündüzlü çalışarak piyasaya her vakitten çok fazla mal sürmüşlerdir.

Diğer taraftan alâkadarlar tahan ve tahan helvasına karşı rağbetin artacağını gözönünde bulundurarak bu sahadaki kontrollerin sıklaştırılmasına karar vermişlerdir. Bundan böyle tahan helvalarının etiketlerine şekerden mamul olup olmadıklarını sarıh olarak yazacaklardır. Aynı zamanda piyasada hakao bulunmadığı için bazı kimselerin tahan helvalarına bazı boyalı maddeler karıştırdıkları iddia edilmektedir. Bunun da önüne geçilecektir.

nisbette olmak üzere Avrupanın bütün diğer memleketlerinde de görüyoruz.

Mütehasşaların iddia ettiklerine göre Avrupa toprağı biraz gayretle Avrupa halkını bol bol geçindirecek miktardadır, hususile bu toprağı şimdi muvakkat bir zaman için olsa bile - Beyaz Rusya ile Ukraynanın verimli toprakları da eklenmiştir ve gene Avrupa gazetelerinde gördüğümüz bir iddiaya inanılırsa beyaz Rusya ile Ukraynanın bu yıl mahsulünün yüzde 80 i Rus iddialarına rağmen kur-tarılarak muhafaza altına alınmış ve bu toprakların yüzde 60 ı yeniden ekilmiştir.

Bu umumî mutaleadan bir netice çıkarmak icab ederse denilebilir ki, ablukanın tesirini yavaş yavaş yaparak birdenbire meydana çıkaran bir silâh olduğu hakkında İngilizler tarafından ortaya atılmış olan iddia; Avrupanın bugünkü yerine göre aç, yerine göre yarı aç yahud stıkmıtlı vaziyetine bakıldığında takdirde tamamen tahakkuk etmiş sayılabilir, yalnız ahnan ve alınmış olan tedbirler bakılacak olursa denebilir ki, abluka silâhının azamî tesirini yaptığı devrenin tam içine girmiş bulunuyoruz, bu devre önümüzdeki mahsul senesine kadar sürecektir, ondan sonra alınmış olan tedbirlerin netice vermesile tesiri azalacak, yahud yiyecek bakımından tamamen sönecektir. Avrupa için mesele sekiz ay daha bekleyebilecektir.

Ekrem Uşaklıgil

Şehir Meclisi dün son toplantısını yaparak Şubata kadar dağıldı

Asker ailelerine yardım için beyannameye tâbi kazanç vergisi mükelleflerine yüzde beş zam icrası kararlaştırıldı

Şehir Meclisi dün ikincitegrin devresinin son toplantısını yapmış ve mevcut işleri bitirerek Şubata kadar tatil kararı vermiştir.

Celse açıldıktan sonra ruznamedeki maddelere geçilmiş ve encümenlerden gelen mazbatalar okunmuştur. Bu arada Büyükdanın nâzım planı hakkındaki muhtelit encümen mazbatası tetkik olunmuş, birçok azalar söz alarak bu mesele etrafında fikirlerini bildirmişlerdir. Azalar nâzım planda Büyükdada iskân sahasının tahdid edildiğini, bunun her sene sayfiyelere atanmış rakamından müşkülât doğuracağını, Adada yapılacak inşaatın bugünkü sayfiye karakterini bozması lüzumlu ve zarurî olduğunu ileri sürmüşlerdir. Bunun üzerine reis ve imar müdürü izahatta bulunmuş, etüdün henüz ikmal edilmediğini, mütealemlerin yerinde olmakla beraber kat'i olamayacağı, Adada iskân mütakası haricinde dört dönümden fazla arazi olanlara iki katlı bir villâ yapmalarına camlıklar tabir etmek şartı ile müsaade edildiğini, Maden ve Nizam kısmında yapılacak işlemlerin mufassal plânlarda nazari dik-kate alınacağını söylemişlerdir. Bu izahatı müteakib encümen mazbatası kabul edilmiştir.

Bundan sonra dans dershanelerinin lübiyat resmine tâbi tutulması hakkındaki teklife dair mülkiye ve maarif encümenlerinin mazbatasını okunmuştur. Encümenlerin bu hususta ayrı ayrı noktalar nazard ettikleri görülmüş, neticede mülkiye encümeninin fikri kabul olunarak bu dershanelerden lübiyat resmi alınmaması kararlaştırılmıştır.

Müteakiben Sular İdaresinin 1942 bütçesi müzakere edilmiş ve bütçe 2,268,700 lira olarak kabul olunmuştur. Bundan sonra fakir halka kömür tevzi için bütçeye tahsisat konulmasına dair mazbata okunmuş ve kabul edildikten sonra toplantıya fasıla verilmiştir.

İkinci celse
On dakikalık bir istirahatı müteakib meclis Vali ve Belediye Reisi Dr. Lütfi Kırdarın riyasetinde

İSTER INAN, İSTER İNANMA!

İzmirde çıkmakta olan «Yeni Asır» gazetesinde şu satırlar okuduk: «Tüccarlarımızın Hava Kurumu, muna teberüleri büyük bir faaliyette devam etmektedir. Hazırlanan listelere göre tahsiyata devam olunmaktadır. Yalnız birkaç Musevi ticarethanesinin, kongrece verilen karara göre hazırlanan listelerden kendileri için gösterilen rakamlara nazaran buldukları teesürle öğrenilmektedir.»

Türk vatandaşı koruyun hava kuvvetlerini azamî bir haddede çıkarmak, tayyare fabrikaları kurmak isteyen Türk Hava Kurumunu bu gayesine erişirmek için çalışmak herkesin düğün vazifelerinin başında gelir, bu itibarla hiçbir vatandaşın hamiyet bahsinde pazarlığa girişeceğine ihtimal verilemez. Gazete bu yazıya şu başlığı koy-muştur: «Bazı Museviler pazarlık sevdim mi düşüldü?»

İSTER İNAN İSTER İNANMA!

Belediye Halkevleri vasıtasile fakirlere kömür dağıtacak

Bu iş için 10 bin lira tahsisat ayrıldı

Belediyenin, kömür fiyatlarının arttığı pahalılık müvacehesinde fakir halka eski senelerde olduğu gibi mahrukat yardımı yapılması, bu temin maksadile faaliyete geçtiğini yazmıştı.

Belediye 1341 yılında kısmî çok siddetli olması hasebile yalnız bir seneye mahsus olmak üzere 30 bin liralık kömür alarak fakir halka dağıtmıştı. Bu sene bütçede kömür tahsisatı olmadığından, bütçenin içimâl yardım tertibine mü-nakale suretile tahsisat getirilmesi ve yardımun tevzi sureti hakkında bir esas tesbiti, Şehir Meclisinin evvelki günkü toplantısında karar, lastürümüş ve tahsisat bulunması işi bütçe encümenine havale edilmiştir.

Meclis bütçe encümeni vaziyeti tetkik etmiş, yardımın Belediye kanalı ile yapılması halinde formülün itibarıyla vakit zamanı mücbur olacağını gözönünde bulundurmuş ve kömür tevziyatının Halkevleri vasıtasile yapılmasını muvafık görmüştür. Bu husustaki encümen mazbatasını Şehir Meclisinin dünkü toplantısında okunmuş ve Meclis içtimai muavenetler için Halkevlerine yapılan yardım kısmına 10 bin liralık yeni tahsisat ilâvesini kararlaştırmıştır. Bu 10 bin lira Halkevlerine verilecek, Halkevleri kömür alarak fakir halka derhal tevziata başlayacaktır.

Et fiyatları

Celebiler ve kasablar dün ticaret odasında valinin riyasetinde bir toplantı yaptılar

Fiat Mürakabe Komisyonunun et narkı üzerine yaptığı zammın tatbikine dünden itibaren başlanmıştır. Dünden itibaren, evvelce 57,5 kuruşa satılan karaman eti 67,5 kuruştan, ve 62,5 kuruşa satılan dağlık ve kıvrık etleri de 72,5 kuruştan satılmaktadır. Yeni zammın şehrimizdeki kasabları memnun ettiği görülmektedir.

Şehrimizdeki celebiler ve kasablar dün öğleden sonra Ticaret Odasında Vali ve Belediye Reisi Dr. Lütfi Kırdarın riyasetinde bir toplantı yaptılar.

Bu toplantıda Vali, et fiyatlarına zam yapıldığını söylemiş ve toplantılardan bu zammın hüsnü niyetle tatbikini, halkın et sıkıntısı çekmesinin meydan verilmesini istemiştir. Celebiler Valiye bu hususta teminat vermişlerdir.

Kömür sıkıntısını giderecek tedbirler alındı

Etibank halkın kok ve sömük ihtiyacını temin için yeni tedbirler almış bulunmaktadır. Üsküdar'da yeni bir depo açılmış ve buradan tonu 23,5 lira üzerinden halka tozsuz kömür satışına başlanmıştır.

Sabahtan Sabaha:

Radyoda bir de Eeap - terbiye Saati açalım

Burhan Cahid

Sabahın erken saatinde alaf-ranga marşlarla işe başlayan Ankara radyosu için epey zamandır tasarladığım tenkide ancak bugün vakit bulabildim. Vevad Ne dim dostumuzun hatırı kalmasın!

Bir kere şu alaf-ranga marşlardan maksad nedir? Halkı alaf-ranga musikiye alıştırmak mı, niyet bu ise aksi netice verir. Çünkü bu marşlar musiki sevenleri bile sinirlendiriyor. Eğer sabahın erken saatinde bütün bir gece uyuyan vücutları harekete geçirmek isteniyorsa memlekette bu sesler saatini sabaha almak daha isabetli olur. Çözümü açıktan alaf-ranga marş dinlenmektense kıvrak bir Karadeniz havası içitmek şüphesiz ki ehvendir. Askerî mekteplerde eskiden kalk borusundan sonra Sivas-topol, İzmir marşları çalınırdı. Ne heyecan verici bir uyanış! Bu bir:

İkinci teklifim de şu:
Radyoda her sınıf halkın istifadesi için saatler ayrılmış, Doktorun saati, çocukların saati, şiir saati, hukukunun saati, çiftçinin saati, velhasıl birçok faydalı saatler. Bu saatlere bir de (Edeb ve terbiye saati) ilâve edilse ve bu saatte hepimiz oturup kalkma, sokakta yürüme, umumî yerlere girip çıkma, yemek yeme, içki içme, oyun oynama gibi cemiyet, aile ve sokak terbiyesine dair konferanslar, nasihatler verilse ve bunlar sık sık tekrar edilse. Herhalde şiir saatinden çok faydalı olacağına iddia ederim. Çünkü itiraf etmeliyiz ki şiir saatinden zevk alan üstün seviye dinleyiciler arasında bile edeb ve terbiye saatinden istifade edeceklerimiz pek çoktur.

Burhan Cahid

Ekmeğin bir miktar ucuzlaması muhtemel

Son günlerde, şehrimizin bazı semtlerinde fırınların ekmeği narktan l kuruş noksanına sattıkları alâkadarlar bildirilmiştir. Belediyenin evvelce yaptığı teklifler neticesinde bir çuval undan 103 ekmeleğin çıkarıldığı neticesine varılmıştı. Halbuki son zamanlarda bazı fırınların bir çuval undan 112 ekmeleğe çıktığı ve bu suretle ekmeğin daha ucuza sattığı anlaşılmıştır.

Belediye vaziyeti yeniden tetkik etmektedir. Eğer bütün fırınlar da bir çuval undan 112 ekmeleğe çıkarılması umumî bir şekilde temin edilirse ekmeleğin narkında tenzilât yapılacaktır.

İthalât eşyası geldi
Dün, muhtelif memleketlerden mühim miktarda ithalât eşyası gelmiştir. Bunlar arasında 9 bin ton mazot, 7 bin ton mayı mahrukat ve 8 bin ton kadar makine yağı da bulunmaktadır.

RADYO

PAZAR 30/11/1941

8.30: Saat ayarı, 8.33: Hafif müzik (P.), 8.45: Ajans haberleri, 9: Hafif müzik ve marşlar (P.), 9.15: Evin saati, 9.30: Hafif müzik (P.), 12.30: Saat ayarı, 12.33: Saz eserleri ve oyun havaları, 12.45: Ajans haberleri, 13: Mühtelif makamlardan şarkılar, 13.30: Radyo salon orkestrası, 18: Saat ayarı, 18.03: Radyo dans orkestrası, 18.40: Fasil heyeti, 19.30: Saat ayarı ve oyun haberleri, 19.45: Serbest 10 dakikalık (Meslekler konuşuyor), 20.30: Mühtelif makamlardan şarkılar, 21: Ziraat saati, 21.10: Karışık şarkı ve türküler, 21.35: Ankara sonbahar at yarışları neticeleri, 21.45: Dans müziği (P.), 22.30: Saat ayarı ve ajans haberleri, 22.45: Anadolu ajansının spor servisi.
--

İstanbul borsası

29/11/1941 açılış - kapanış fiyatları

CEKLER		Açılış ve kapanış	
Londra	1 Sterlin		5.22
New-York	100 Dolar		129.69
Genevre	100 İsviçre Fr.		
Ladrid	100 Pegeta		12.89
Yokohama	100 Yen		
Stockholm	100 İsveç Kr.		30.75
Bir altın lira	24 ayarlık bir gram külçe altın		26.35
Esham ve Tahvilât			
İkramiyeli % 5 938			10.85
İkramiyeli % 5 933 Ergani			21.25
Sivas - Erzurum 2.7			20.75
% 7 941 Demiryolu I			19.50

TİYATRO HATIRALARI

Darülbedayi'in eski günlerinde

Yazan : Halid Fahri Ozan'oy

Antuvan, İstanbuldan gitti. Onun ten sonra, dersler, kısa bir fasılaya uğramıştı. Çünkü, vaziyet iyice tayin edilemiyor, ne yapılacağı bir türlü kestirilemiyordu. Fakat hamdolsun ki bu bir kaç günlük arıza pek çabuk kapanmıştı ve Reşad Rıdvan mevkilini ve maaşını, muallimlerle bir kısım muavinler ders başına ücretlerini, talebeler gündeliklerini ve derslere beraber istikbale aid ümîdlerini veniden kurmuşlardı. Yalnız burada şunu söyleyebilirdim ki, Hakkı Tahsinle ben, yalnız zevk için ve yalnız birer kürtüye ellerimizi dokundurmak ve bazan fırsat düşerse bir şeyler söylemek hevesiyle, gene, tanrının günü, Beşiktaşın Şehzadebaşına fahri olarak taşınmış duruyorduk. Fahri olarak dan maksadım anlaşılıyor sanırım. Hakk'katen başka muavinlere verilen ders ücretleri, nedense bize hâlâ verilememişti. Yalnız her gün, Reşad Rıdvan, biz sormasak da bunu bize vadedtiği, bir sürü işi arasında kendisine adeta ayrıca bir iş edinmişti. Bizim ücretler neden verilemiyordu? Başlangıçta talibe oluşumuz mu buna mâni oluyordu? Hasılı anlatılmaz, acayib bir mesele idi bu!

Bir gün Reşad Rıdvan parlak bir düşünce sünuh etti. Ne zamandır aklı çalışmış, programlarını tesbit etmiş, muallimlerini, talebelerini toplamış, derslerine başlamış, habîâ harbin zuhuru, na kadar Antuvan gibi meşhur bir müdürü, umûmîsinin damının altında barındırılmış ve nihayet kuş gibi uçmuş olan müessesenin, neden sonra «resmîküşad» mı yapacaktı! Fikir cazibdi, bilhassa eğlenceli idi. Artık uyumağa başlayan sinirleri kamaçalayacak, Letafet apartmanının minare boyu merdiveninden eskisi gibi şevkle çıkamayan ayaklara yorgunluğunu hissettirmeyecek, hele en mühimni, şüphle ve tereddüd içindeki giydirecek geldiği ya... kalbeler veniden sıcak bir hava, bir san'at ateşi üfliyecekti. Çünkü artık küşad gününü, Şimdi onu anlatmalı, hissediliyordu ki, hararet azalmağa yım. Fakat ben bunu, beş yıl sonra,

başlamıştı. Ocağın kuru geçiyor, ateş yavaş yavaş külleniyordu. Bunu tek bir tutuşturmak, alevle parlatmak zımdı. İşte Reşad Rıdvan bunu yapmağa karar vermişti. Antuvan İstanbulda iken, yalnız bana terdime ettirdikleri lâyhaları yazmakla uğraşmıyor, aynı zamanda etrafına topladığı güzdelere de uğraşyordu. Bu güzdeleler, «Hey'eti edebiye» idi ve Antuvan son lâyhalarının son maddelerinde bilhassa bunlardan şikâyet ediyordu. Şimdi işte kendisi ver elini Fransa diyerek çekilip gidince, meydan, büsbütün bunlara kalınmış görünüyordu. Reşad Rıdvan gece, kime derd anlatacağını bilemiyordu. Sonbaharda, ilkbahar çiçekleri açmak gibi, Darülbedayi kapısını bir gün de bu mevsimsiz «resmîküşad» için açmağa ihtimal biraz da onların rözülerini boyamak maksadile düşünmüşü. Zira, her şeyden evvel şatafat meraklısı olan güzdeleler, serserim balık gibi bu oltaya düşeceklerdi! Hakikat ten Reşad Rıdvan, bir müddet için, basını dinlemenin çaresini mükemmel bulmuştu. Herkesle beraber bir gün venedisi de eğlenmiş olacaktı ki, bu da ayrıca bir kazanç idi!

O debedebeli gün için ne hazırlıklar yapılmamıştı! Tiyatro şubesi, müsiki şubesi üstadları, nasıl canla başla uğraşmışlar, nasıl varlıklarile göz kamaştıracak çarelere bas vurmuşlar. Yeni siyah elbiseler diktirip kiravatlarını en nadide kumaştan seçmişlerdi!

Bu umûmî hazırlık arasında, pek tabii olarak, o gün için Hakkı Tahsinle ben de ele güne karşı mahcup düşünmek istemezdik! Bu sebebden, bonjourlarımızı evde değil, terzide tütülemiş ve ayaklarımıza yeni siyah iskarpınleri tedarik etmiştik. Hâlâ ücret almıyor, ama, baba kesesinden güzelce giyinip kuşanıyorduk. San'at aşkına başka ne fedakârlık edebiliriz? Kalbini, şüphle ve tereddüd içindeki giydirecek geldiği ya... kalbeler veniden sıcak bir hava, bir san'at ateşi üfliyecekti. Çünkü artık küşad gününü, Şimdi onu anlatmalı, hissediliyordu ki, hararet azalmağa yım. Fakat ben bunu, beş yıl sonra,

«İfham» gazetesinin ocağı ilâvelerinden birinde zaten anlatmış değil mi idim? O gazeteyi, Mütareke yıllarında eski Dahiliye Vekili ve Berlin sefiri Ferid Bey çıkarırdı. Bu hatıraları yazmağa başlarken, vaktile yazmış olduğum o yazıyı da pek tabii olarak hatırlamıştım. Fakat ne yazık ki bende bir müs. hası kalmamıştı. Hasılı çok aradım, nihayet, İstanbul Basın Birliği Reisi Hakkı Tarık Us imdadına yetişti. Bir çok yerlere, kütüphanelere baş vurduktan sonra, nihayet son defa ona müracaatında beni kütüphane odası na soku ve tavanına kadar kitaplar ve cildli, cildsiz gazete koleksiyonları ile dolu bu muhteşem yalnız biraz loşca, ilim yuvasının üst raflarından birine uzanarak, bana, sanki iki dakika evel oraya koymuş gibi sekiz dokuz nüshalık ve bir sicimle bağlı olan bu ilâveleri buldu. Bunları, büyük bir nezaket ve lütfüyle bana sunarken nasıl sevdiğimi pek tabii tahmin edebilirsiniz. Üstadın diğer bir lütfü da, bana, yazhanesinin koltuğunda yer göstermek oldu. Teşekkürle otur, dum ve o zamanki Darülbedayi hakkında üç nüsha devam eden acı ten, kıldırım birincisinden bilhassa aşağıdaki kısmı istinsah ettim. Doğrusu, hayatımda, kendi makalelerimden ilk defa istinsah etmiş olmak biraz da tuhafıma gitmişti. Zira, insanın gün gelip kendi yazısını mehez olarak kul lanabileceğini bu suretle anlamış oluyordum! İşte, «İfham»daki bu ilk makalem'in o kısmını yalnız bir arabca cemi ile iki üç farisi terkibi türkçeleştirerek, buraya alıyorum (*): «..... Böylece aylar geçti. Nihayet Umûmî Harb belâsı gelip dünyaya catti. Fransa ile Almanya arasında siyasi münasebetler kesilmişti. Bz he, bir mesele ve karşından seyirci gibi duruyorduk. Fakat Antuvan İstanbulda

(* Ne yazık ki, o ilâvelerde sene kaydedilmemiş. Fakat 1920 - 21 arası sanırım. İlâvelerde yalnız ayın tarih yazılı. Bu makalemi kitabas ettiğim ilâvenin başındaki tarih te yalnız şu: 22 Eylül!

kalamıyacağını söyledi. Hiç olmazsa hududa otomobil ile mektub taşıyım dedi. Beraberinde getirdiği çapkm, haşarı oğlunu yakalayınca Marsilya, ya doğru hareket eden ilk vapura atladı ve bizi Darülbedayimizle başbaşa bırakarak çekilip gitti. Artık kuru, gümüş san'at müessesesinde istediğimiz gibi serbestçe birbirimizle didişebilecektik.

Allah gani gani rahmet etsin, Reşad Rıdvan Bey çok iyi bir zattı. Bilhassa tiyatroyu son derece seviyordu. Zaten bütün gençliğini bu merakla yıpratmıştı. Ne çare ki idare adamı değildi. Nitekim Antuvan gider gitmez mektebin içi panayıra döndü. Gelip gidinin haddü hesabı yoktu. Her odada ahenkler, minakâşalar, sazlar, sözler dalgalanıyor, müdüriyet odasında, en başta Ferah tiyatrosu büfeciisi Aleksan Efendi olmak üzere hevenk hevenk misafirler sıralanıyor, buzlu şiralar, köpüklü kahveler içiliyordu.

Günün birinde Reşad Rıdvan Bey, Darülbedayi'nin küşadı dört ayı geçtiği halde güllünç bir teşebbüs olmak üzere yeniden bir resmîküşad merasim icrasına karar verdi. Davetnameler tabolundu, lâzımgelenlere gönderildi. Nihayet o parlak gün geldi. Şehzade başındaki mektebin tâ yukarıya kadar döne döne çıkan merdivenlerinin sahanlıklarında siyah elbiseler giyinmiş mekteb müntesipleri gelenleri karşıladılar. Musiki kısmı muallimler! küçük sahne üstünde ternüm ve teğani ettiler. Şiirler okundu. Hatta bir manzumenin kıraeti esnasında Hamdullah Suphi Bey biraderimiz müthiş bir el şakırtısı ile ilânı şadîmanı eyledi. Her ne ise umûmen öpüşülür kelâsıldı. Salonun nihayetindeki kütüphane bir defter açtılar. Herkes ihtisâslarını o deftere yazdı. Bu ihtisâsların mevzum ve mukaffa olanları bile vardı. işte san'at müessesemiz bu suretle bütün mütefekkirler arasında coşkun bir heyecan uyandırmıştı. O gün davetliler ancak ortak karar, ken dağılabıldiler. Bu anda merdivenin başında yitünlü karanlıkta tefrik edemediğim birisi üç kollu muhteşem sandan tutuyor, basamakları aydınlatıyordu. Darülbedayi cidden tarihî bir gün yaşamıştı!...

Fakat ne çare ki, aynı zamanda, Darülbedayi talebe imtihanlarını tezviif yolu vücuda getirilen bir «Revîl» Şehzadebaşı piyasasında ahali tarafından çığır kahkahalarla alkışlanıyordu. Müessesenin daha uzun müddet mevcudiyetini idame edeceği şüpheli görünüyordu. Bu esnada Darülbedayi, de hummalı bir hayat göze çarpıyordu. Yalnız bu humma, can çekişen bir hastanın son günlerini hatırlatıyordu. Bunun üzerine Reşad Rıdvan Bey halkın ağzına bir parmak bal çalmak lüzumunu hissetti. Derhal bir temsil hey'eti teşkil edilmesine karar

(Devamı 4/1 de)

«Son Posta,,nın bulmacası : 21 - (5)

Bunlardan 30 tanesini hallederek bir arada yollayan her okuyucumuza bir hediye takdim edeceğiz

Soldan sağa:

1 — Bir çiçek (7), İskambilde birli (2).
2 — Başına «L» gelirse bir kadın ismidir (4).
3 — Kaçmak (5).
4 — Bir mevsim sebzesi, turşusu da meşhurdur (6).
5 — İlimler (4).
6 — Pecir (3).
7 — Ham veya hals gümüş için de söylenir (3).
8 — Sonuna «R» gelirse tavlada kullanılır (3).
9 — Âma (4).
10 — Asmaktan emri hazır (2).
11 — Bankaya yazılır (3).
12 — Sevidir, kuşek (4).
9 — Ecodad (3)

Tersinden okursanız içilir (2).

10 — Beraber (2).

12 — Bir işaret zamiri (2).

12 — Şerik (5), Bir nota (2).

Yukarıdan aşağı:

1 — Karışık (0), Su ile toprağın karışmasından hasıl olur (5).

2 — Emmekten emri hazır (2).

Emare, işaret (6).

3 — Tersinden okursanız zaman olur (2), Eski Türklere verilen bir isim (3), Tulûat tiyatrolarında oynanır (5).

4 — Baştan geçenler (5).

5 — En kıymetli maden (5).

6 — Güneşin doğuşu (5), Bir nota (2).

7 — Sonuna «K» gelirse bir meyva dır (3). Resim konan (5).

8 — Londra elçimizin soyadı (4). Sinirler (4).

9 — Sırta giyilir (3), Şair (4), Vücudta çıkan şişkinlik (2).

11 — Sarmaktan emri hazır (3), Bir sarf istilâhı (6).

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										

İşçi aranıyor

İstanbul elektrik, tramvay ve tünel iş'etmeleri umum müdürlüğünden

İdaremiz Şişli tramvay tamirhanesi için imtihanda gösterecekleri kabiliyete göre saatte azami 40 kuruş ücret verilmek suretile 8 soğuk su demircisi, 4 su demircisi ve 5 dökmeçi ustası ile gene imtihanda gösterecekleri kabiliyete göre saatte az 30 kuruş ücret verilmek suretile 12 tesviyecisi, 4 tornacı ve 2 frezeci ustalarına ihtiyaç vardır. Askerlikle alakası bulunmayan isteklilerin nüfus hüviyet vücdana, nüshâhâk kâğıdı, aşı raporu ve şimdiye kadar çalıştıkları müesseselerden alınmış iyi hizmet vesikalari ile birlikte 4/12/941 tarihinde Şişli tramvay deposu dahilindeki mütehar malfeme müdürlüğüne müracaatları lüzumu bildirebilir. «10530»

Çalıkuşu Perihan

— 167 —

Mahmudpaşada (Kürkcü) hanında yazıhanem vardı. Bir sabah han müs. teciri Agop Efendi odama geldi:

— Sabahlar hayırsun.. sabahleyin erken erken ne için geldiğini bilirsin?

— Ne bileyim ben..

— Herhalde kırk senedir beni kırk bin delikte belaya sokan mübarek yüzünü görmek için değildir?

— Elbette.. eğer kira istiyorsan.

— Haftaya gel alırsın.. onun cevabını min gayrihaddin evvelinden bildiğim için altık sende boşuna kira isteyip çenemi yormamağa kat'iyyen karar vermişimdir

— Bunun istinafı temyizi yok mu?

— Hayır.. ne istinafı var, ne temyizi. Kahveci de duvar hesabını silmiş. Tebeşir çekmekten duvarda mek parmak yer kalmamış. (Oğlum bu adamın badema hesabını yazma) dedim.

— Artık bana kanve vermeyecek mi?

— Vermeyecek olur? Geçen gün bir ru istemişsin, biraz geç getirdi diye oangır bangır bağırmuşsun. Hani ayağa kaldırmışım. Terkosun senelik icarını sen verdin? Lâkin bu hanım bütün kiracıları senin odanda iki gün.. de bir bağırarak, çağırarak seslerine tulsıkları almış da bu cihetten maruz görüyoruz.

— Pekî; bundan sonra kahve içersen ne olacak?

— Ne olacak? Tebeşiri duvara çekmekten bir şey çıkoorsa ben de aksama kadar duvara boyuna tebeşir çekeyim. Mademki para verdiğin yok, mademki ne vakit aklına gelirse ne alacağı, ne vereceği sormadan birkaç papet atorsun. İç iç Agop ağaya dua et. Paran olursa verirsin, olmazsa zaten duvara tebeşir çekmekle ne alacağın senden? Sen mahkemelerde elinle yazdığın senedi inkâr edersun. Hind Agobun tebeşirlerini tanıyacak mısın?

— Şimdi niye geldin?

— Bırakmoorsun ki İf edeyim? Aklım bir tebeşir hesabına soktun. Tebeşirlerin içinde kaldık. Şimdi müracaatı bendegânem (!): Dün odada sen yok iken bir kız seni aramış.

— Güzel mi imiş Agop ağa?

— Al da ihtiyar sakallı hoca adamı rafa koy. Seni Allah insan yaratmış tacağın kadim çorabı yaratmalı idi. Amma bak ki onda da hilekârlığı ka-

çardın. Şimdiki çoraplar hiç olmazsa iki üç gün dayanıyor, sen büsbütün madama, giyerken yırtırdın!

Sonram bu kız kürkçüler tanıyorlar.

— Kim imiş bu?

— Çalıkuşu Perihan.. derlermiş. İstihbaratı açızaneme (!) göre senin yazıhaneye bunu daktilo alacakmışın? Ne daktilo? Herkes tanıyor abbar? Perihan mek harf daktilo bilmezmiş? Daktilo ustası değil, sevda ustası imiş!

— İyi ya?

— Ne iyisi? Öyle on sekiz, on dokuz yaşında; feleğin altmış dört bin çemberinden geçmiş genç bir kız senin şu beyaz sakalının altında oturacak?

— Oturmasın?

— Oturmasın; oturmasın. akşama kadar handa kaç oda varsa dolacak? Ahbar altmışıdan sonra boyunuz takacağız?

— Sen merak etme.

— Sen bu kız alma. Mahmud Saim başka işe başlamış derler. Merdiven başında rasgeledim. Merdivenden inerken hanım içinde kaç yazıhane varsa gözlerle kontrol yapıyordun. Sen değil, yüz altmış dört tane Mahmud Saim bununla başa çıkamaz.

— Şeytan mı şeytan desene.

— Ananın öreksisi? Şeytan mı diye de azanın sıyu akıyor. Horoz ölmüş, gözü çöplükte kalmış.

Tam bu esnada kapı vuruldu:

— Buyurun! Dedim.

Güzel bir kız içeri girdi, oda sehbar bir levanta kokusile doldu.

— Perihan!

Agop kız görünce bir kıza baktı; bir bana baktı; içini çekti:

— Mega Asvas.. Allahasmarladık. Gideorum. Tevekeli dememişler, akıl yaşta değil başta imiş. Abus'olduktan sonra istersen yüz doksan yaşında ol.

Agop gitti, kıza:

— Buyurun, dedim.

Yanına geldi. Oturdu.

— Beyefendi, beni Meddah Kâzım Bey yolladı! Dedi. Size bir daktilo lâzımmış. Sizi anlattı.

Sizi anlattı? Bu kelime manidardı? Nemi anlattı acaba? Masamın yanın da bir kadın hayali olmazsa hiçbir iş yapmadığımı mı anlattı? Yoksa mes hur dolandırıcı olduğumu mu?

— Nemi anlattı? Diye yavaşça sordum.

Güldü, fıkır fıkır bir şeyler oldu:

— Daktiloluk işiniz olmadı mı? E. ger arzu ederseniz, yazılarınızı beraber

Garıbdır? Acaba bana kim inkisar etmiş? Kadının hiç bir sözüne daya, namam? Yetmiş yaşında bile olsa bir kadın sesi ruhumda en büyük musiki nagmeleri yaratır? Bana kim inkisar etmiş; böyle mecnun omuşum yarab. bi? Agobun hakkı vardı! Bu güzel kız beni kırk defa suya götürür bir damla su içmeden geri çevirirdi. Fakat ona:

— Hayır! Diyebilir miydim? Boynum bükük kaldı. O, zaten dersini Meddah Kâzımdan almış olma ki ben'im cevabımı da beklemedi. Kalktı. Kapının anahtarını çevirdi. Kendi kendime:

— Acaba deli mi bu?

Diye hayretle bakıyordum. Elinde bir paket vardı. Paketi açtı, siyah bir etekle bir bluz çıkardı. Pardesüsünü çıkardı. Eteğini çıkardı. bluzunu çıkardı, güleceğini gülemiyorum. Kendi kendime:

— Vah zavallı! Oynatmış.

Diyordum.

Masamın yanında daima kalm bir sopa bulunur. Alacaklılar hücum eder se sopaya yapışayın diye... İster misin girtliğime atlasın. Yavaşça sopaya yapıştım. Öyle ya? Genç bir kız Kapının anahtarını da çevirdi, girtliğime çullanırsa bağtırsam da, kimse işitmiyecek.

Çıkardıklarını çiviyeye astı. Paketteki leri giydi. Siyah bu güzel kıza daha çok yaraşıyordu.

Kapının anahtarını tekrar çevirerek açtı.

— Sizi beklettim. Affedersiniz. Diye geldi yanına oturdu:

Yavaşça elimden sopayı yerine bıraktım. Bu hoş bir sinema değil miydi? Demek günde iki defa bu sinemayı, bu uryan genç kadın vücudunu seyredeceğiz?

Bundan muktedir daktilo olur mu? Bu numarayı nerede yapsa vallahi imtihanı girmeden imtihanı kazanır?

Henüz güvey ile konuşan bir gelin mahcubiyetle yanında oturuyordum. O, güvey: Ben gelin.. O; beni açmağa çalışıyor:

— Nasılsınız?

— Teşekkür ederim!

— Beğendiniz mi?

— Neyi?...

— Yeni..... Daktilo... nuzu?.

Beğenmez olur muyum hiç? Körtün aradığı bir göz, Allah verdi iki göz. Bana daha ziyade sokuldu. Siyah bluzunun göğsü açıldı.

Bizim han sahibi ile teklif tekeltili, fümül yoktur. Bilhassa han sakibi de kapıyı vurmada içerir girer. Perihan güzel ellerini yeleğine uzattı. Cepimden saatimi çıkardı.

— Saatiniz kaç?

— Tam bu anda Agop içeri girmez mi? Perihanla beni öyle yanyana görünce bir irkildim:

— Affımızı istida ederim! Dye geri çekildi.. kapıyı kaparken:

— Mega asvas... Mega asvas... Diye gültüyordu. (Arkası var! Mahmud Saim Altındağ

«Son Posta» nun aşk ve macera romanı: 33

KADIN BİR DEFA SEVER

YAZAN : CEVAD FEHMI

Her şeyi unutturan, eskiten, kemirip bozan zaman sanki onları bir kenara bırakıp yürümüştü. Maziden istikbale giden yolda yalnız cisimleri ilerliyordu. Kalpleri, düşünceleri, görüşleri mazide kalmıştı.

Ayşe yirmi sene evvelki gibi Hasanın hayali gözlerinde; Yakubun sesi kulaklarında tahassür ve ızdırab çeken kadındı. Derler ki aşk maddileşe maddileşe, bugün artık tarihe karıştı, fakat bu hükümde ittifak yoktur. «Tarihte okuduğumuz

aşkların hepsi birer efsaneden ibarettir. İnsan denen mahlûk hiç bir zaman bugünkü kadar sevmedi» diyenler de var. Ve bunların sesleri zittikçe yükseliyor.

Ayşe ile Ahmed ağabey değişik medikleri gibi bunların birbirlerine karşı olan münasebetleri de değişmemişti. Ayşe daima bir kızkardeşin gösterebileceği ihtimamın belki on kat fazlasile Ahmedin etrafında dönüp durmuştu.

— Ahmed ağabey, az yemek yiyorsunuz, vücudun düşeceksiniz.

— Ahmed ağabey, bugün hava soğuk. Çok rica ederim, iyi giyinin.

— Ahmed ağabey dışarıda kaldığınız geceler sıklaştı, üstüme bir ortak getireceğinizden korkmamı bir kenara bırakın, sıhhatiniz bozulacak.

Hakikaten ilk seneler Ahmed eskisi gibi haftanın birkaç gecesini eve uğramıyordu. Fakat bu gece gezme-leri yavaş yavaş seyrekleşmiş, son senelerde, Ahmed mühim birkaç hastalık geçirdikten sonra işe büsbütün görülmez olmuştu.

Bir Anadolu seyahatinin sonunda ağır bir zatürreeye tutulan Ahmed, Ayşenin kendisine ne derin bir minnet, sevgi ve hürmet bağile bağlı olduğunu ilk defa tam manasile anlamıya fırsat bulmuştu.

Belki on gün bir dakika olsun gözünü kırpmadan onun yatağının başucunda ağlıyarak nöbet bekliyen Ayşe, Ahmedin kendisine artık gidip yatmasını ihtar ettiği dakikalarda yeni uykudan kalkmış insanların neşeli halile gülümsemek kudretini göstermiş:

— Ahmed ağabey gene sayıklıyorsunuz galiba! demişti. Evvelki akşamdan bu sabaha kadar sizi bekliyen İffet. Ben dün gece deliksiz bir uyku uyudum. Şimdi yatak odamdan geliyorum. Maamafih hakınız var. İkimizin de sırtında beyaz gömlek olduktan sonra bu ateşle niçin bizi birbirimize benzetmiyesiniz.

Ahmed Ayşenin gösterdiği müfrit ihtimamı takdirde yalnız değil. Onu tedavi eden doktor da aynı şeyi düşünüyor ve «Ölümden kurtulduysanız bu biraz da Ayşe hanım dikkati ve fedakârlığı sayesinde oldu» diyordu. Nihayet tehlikenin tamamen geçtiği gün Ahmed, onun ellerini elleri içine almış:

— Bu hayat minnet altında kalmıya değmez amma Ayşe, demişti, gene senin bu yaptıklarını unutmayacağım.

Ve ondan sonra hakikaten Ayşe evin içinde adeta mukaddes bir mahlûk gibi muamele görmüştü. Zaten hiç bir kazançlı sene, yahud sevinç verecek bir hâdiseler olmayordu ki bunun sebebi Ayşenin uğruna atfedilmesin.

Ahmed bunda daima ısrarla ayak direyordu:

— İş benim şansına kalsaydı siz haptı yutmuşsunuz, çocuklar. Talihim beni senelerce evirip çevirdikten sonra sonunda yere vurdu, sokaklara düşürdü. Ancak Ayşenin aramıza karışmasıyla ki belimi doğrultabildim. Bütün bunları, hiç şüphe etmiyelim, gelin

hanımın uğruna medyunuz. Seneler bu Ahmed, Ayşe ve İffetten mürekkep aileyi durgun bir nehrin suları üstünde seyahat eder gibi bir rakamdan öbür rakama artasız, gürültüsüz devrederken müşterek hayatlarını gölgelendiren tek hâdiseler Hatice hanımın inadçılığı olmuştu. Onun da çocuğu ile beraber aralarına karışmasını ne kadar istemişlerdi. Ahmed onun fikrinden çayması için adeta yalvarmıştı. Mürtaza efendiye onları himaye edeceğini vadeden kendisi değil miydi?

Fakat kadın:

— Kocam burada öldü, ben de burada öleceğim! diyor, bu mevzuun münakaşasından dahi sinirlendiğini her halile anlatıyordu.

— İyi amma kadını, sen kendini düşünmeyebilirsin, buna bir diyecemiz yoktur; fakat çocuğunu düşünmeğe mecbursun. Neden onu daha temiz, daha müreffeh bir hayattan mahrum ediyorsun?

—

— Buna hakkın var mı? Onun için olsun, dediğimizi yapmalısın.

Hatice hanım ne söylenirse söylensin daima bir baş işaretile redd cevabı veriyor, ve aynı sözleri tekrarlıyordu:

— Kocamın öldüğü evde öleceğim.

Aralarında geçen ikinci bir münakaşaya Velinin intisab edeceği meslek meselesi sebebiyet vermişti.

Kadın Ahmedin nasihatlerine rağmen bu davayı da tek ve kat'i bir hükümle kestirip atmıştı:

— Beyhude ısrar etmeyin, ben kocamın vasiyetini yerine getirmek için yaşıyorum. Veli polis olacak ve ocağımızı söndüren o haydudla aramızdaki hesabı temizliyecektir.

(Arkası var)

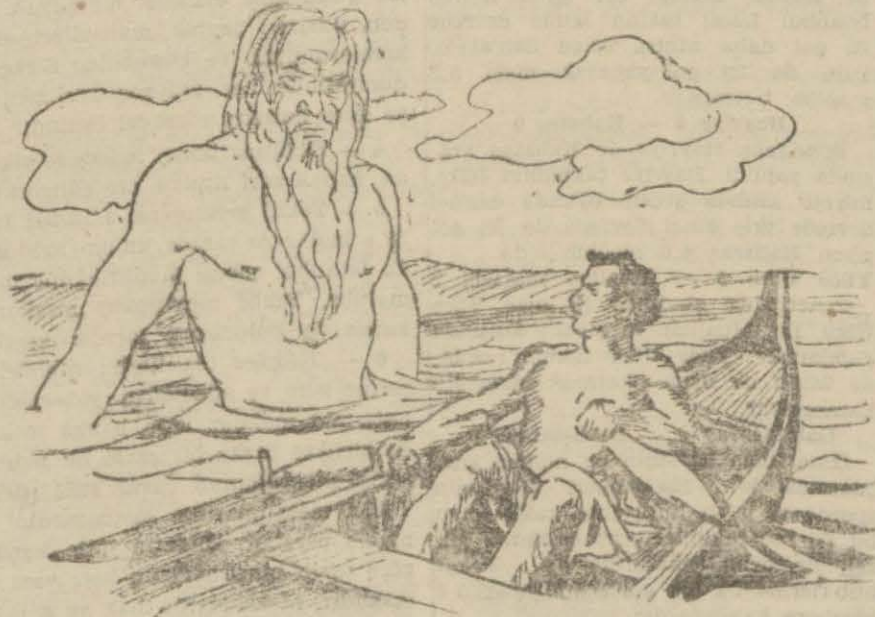

Hikâye

Perikles'in müthiş ıztırabı

(Kadim Yunan efsanesi)

Yazan: Ekrem reşid

Açılıp, müthiş bir uçurum peyda etmiş olan suların arasında genç balık çile ihtiyar kılavuzu denizin dibine doğru birkaç yüz kulaç tamışlar, nihayet kar üzerinde ay ışığı parıltıları saçan muazzam bir mağaraya gelmişlerdi.

Burada, istikbale çıkmış olan birçok acayib mahlûk, ellerindeki iri deniz böceği kabuklarına var kuvvetleriyle üfleyip korkunç böğürttüler çıkararak kendilerini karşılamışlardı. Genç halkâkara derin tazimler yapılmıştı. Aydınlık saçan sütunların arasından kurtarmış olduğu kızla kırk dokuz hemşiresi görünmüştü. Dalga rengi saçlarını nâiflerle süslemiş, kaçalarını yeşil sazlarla örtmüşlerdi. Hafifçe sallanarak, dalgalanarak ilerleyip, iki sıra üzerine dizilmişlerdi. Teşkil etmiş oldukları geçidin nihayetinde göz kaçıranlara kadar uzanan denizler lâhâ Nere görünmüştü:

— Selâm ve tazim sana ey genç ve cesur âdem oğlu! Kızımın iffetini metni kurtarmış olmana mukâfaten sana maskenin arkasını görmek hâsâsını veriyorum!...

İlahın bu sözlerini iri böcek ka-

buklarına üflüyerek çıkarılan müthiş böğürttüler takib etmişti. Kulaklarını dolduran bu gürültü beniz kesilmemişti ki Perikles kendini sandalında, sakın ve mavi denizin üstünde bulmuştu.

Bugün deniz sakın ve maviydi. Deniz, sema, uzakta görünen mermer adaların parıltısı, her şey, her şey Periklesin Nerenin huzurundan çıkıp kendini sandalında bulmuş olduğu gündeki gibiydi. Tebeddül yalnız Periklesde hâsıl olmuştu. Şimdi, eskiden olduğu gibi, neş'yle, şarkı söylüyerek kürek çekmiyordu. Meyus, mükedder balıkçı, manevî azab, ruh işkenceleri çekmekteydi.

Böylece bir adaya vâsıl oldu. Sandalını karaya çekti. Elindeki değneğe dayanarak sarp kayalık tırmanmağa başladı. İri ve beyaz mrtler, sessiz, kara yarasaalar etrafında uçuyordu. Ufukta kızılıklar, mor uklar, altın parıltıları arasında güneşin son alevleri sönmekteydi. Perikles, bir müddet sonra Glokosun mağarasına vâsıl oldu. Nerenin ihtiyar tercümanı mağaranın önünde oturuyordu. Ona doğru kolunu uzatarak:

— Selâm sana ey Glokos; beni tanıdın mı?.. dedi.

— Gel, yanıma otur evlâd.. Söyle bana derdin nedir?...

— Efendin Nerenin bana bahsetmiş olduğu hassâyı biliyorsun değil mi?...

İhtiyar başını salladı.

— Maskenin arkasını görmenin nefeci olduğunu da beki bilirsin!..

Glokos, gene başile bir işaret etti, fakat Perikles bu işareti beklemeden sözline daha doğrusu acı feryadına devam etti:

— Nerenin bu lütfünden sonra saadet benden uzaklaştı; kardeşimi, akrabamı, dostlarımı, gençliğimi, ümidlerimi, hülyalarımı, her şeyi, her şeyi kaybettim!.. Ah!.. Nezakete gülümsiyen maskenin arkasındaki hakiki simanın manzarası!.. Sahte muhabbet ve hayranlık ifade eden nikabın arkasında saklı olan dehşet verici, kin dolu hakiki sima!.. Sevgi dolu, tatlı kindar bakışları!.. Neler gördüm, ne müthiş hakikatler!.. Her brinl saymak çok uzun olur. Sana yalnız en büyük işkence membalarımı göstereceğim. Kardeşimle balık avından dönmüyorduk. Onun sepeti boş, benimki si doluymuş. Evlerimize yaklaştığımız sırada kendisine sepetindeki balıkların yarısını teklif ettim.

— Yok, dedi, senin yavrularının doya doya balık yemelerine mâni olmak istemem. Evinde elbet başka yiyecek bulunur... Sen bu balıkları ciyeli yavrularına götür...

Bunu söylerken gülümsüyordu; yani maskesi gülümsüyordu; lakin hakiki çehresi!.. Hakiki çehresi hased'in, garazın tesirle çarpılmıştı. Bu çehrenin bende uyandırmış o'duğu dehşete karşı koyamıyarak, sırtla kardeşimden ayrıldım... Kaçıyordum. Evimin kapısı önünde oynamakta olan oğlum beni uzaktan görerek koşu koşu bana geldi, boynuma atıldı. Tatlı diller dökerek yüzümü, gözümü öpüyordu. Çocuğu boynundan koparıp attan çünkü sevdim!.. Şirin tatlı maskesinin arkasındaki eski tekdir ve cezalarından doğmuş olan kin ve korku dolu hakiki simasını görmüştüm!.. Kardeşimden sonra oğlum!..

Doğruca odama gidip kapendum. Karım Atinaya allesinin yanına gitmişti. Geceleri yalnız geçirdim. Ne feci, ne müthiş bir gece!.. Eminim ki hiç bir fanî böyle bir gece geçirmemiştir. Odam, evim, dünya bana dar geliyor, du!.. Sebaha karşı tahannümlüm kal mamıştı. İçimi açmak, derdimi dökmek ihtiyacı içinde kıvranıyordum. Ksenofonu çağurdum. Hiç şüphesiz onun maskesile hakiki siması arasında bir tevafuk, bir ahenk bulacaktım. Ksenofonun hülûsundan, bağlılıktan, sadakatinden emindim; sandiye kadar, bana bu hislerle, sükran ve minnet hislerini ifham etmişti. Çünkü ben Ksenofonu sefalet uçurumunun tâ dibinden çıkarmıştım, çünkü kendisini

uzun ve dikkatli bir tedavi neticesinde bile nadiren iyilige yüz tutan bir hastabektan kurtarmıştım, çünkü ona evimde bir yer, kalbimde bir köşe açmıştım. Ksenofon henüz odama girmişti ki çılın yaygaralarla kendisini dışarı attım. Müti, sadık, her emre amade nikabı arkasında siması, hakiki siması, ayaklar altına alınmış gururun acısını, isyanı, kin ve garazı ifade ediyordu...

Perikles heyecanını dindirmek için kısa bir tevakküftan sonra sözüne devam etti.

— Kardeşimin, oğlumun, dostumun hakiki simalarını görerek duymuş olduğum acıyı karımın zühri çehresile hakiki siması arasında tam bir müşahade behet görerek beki unutulabilirim. Fakat heyhat!..

Ertesi günü karım geldi. Feci, hakikatle karşılaşmamı, birkaç saniye olsun, tehir etmek için gözlerimi kapamıştım. Fakat bu fazla devam edemezdi. Gözlerimi açtım ve gördüm. Rikkat, şefkat, muhabbet, aşk nikabı arkasında soğuk, lâkayit, istihkar eden nazarılarla bir kat daha çirkinleşen hiddetli simayı gördüm!

Tahannümlüm kalmamıştı. Evimi terkettim. Ailemden uzak kaçtım. Üç ay hemcinslerimi görmeden ergin denizlerde, tenha sahillerde dolaşım. Yalnızlığın sükûneti divane düştümce, lerimin kafa tasıma yerleşmesine yaradım etti. O zaman artık felâketimin derecesini idrak ve tayin edebiliyordum. Demek oluyordu ki felâketime katlanmak üzereydim. Fakat yeni bir darbe...

Bir akşam, geç vakt mağarama avdet ettiğimde, küçük Aglaesi orada, bir köşede bütülü buldum. Aglae karıma sık sık gidip gelen genç bir kızıydı. Sözlerinde, halinde o derece masumiyet vardı ki bana birkaç defa beni sevdiğini söylüyerek dostu olan karıma hiyanette bulunmağa amade olduğumunu bildirdiği halde, hiddetimi uyandırmamıştı. O akşam mağarada Aglae aynı aşk sözlerini tekrar ediyordu. Kulnağına aynı tatlı ve masum sesi geliyordu; fakat gözlerim... Yavaş yavaş mağaramın karanlığına absan gözlerim görmeğe başlamıştı! Aglaenin haris, yalancı, mağdur ve bilhassa müstezhi simasını görüyordu gözlerim! Kötü Aglae benimle eğleniyordu; masumiyet dolu sözleri sahteydi; tatlı sesi taklidden ibaretti; çocukca tavırları ise kurnazlıktan başka bir şey değildi.

Baş döndürücü bir kasırgaya tutulmuşum. Aglaenin yüzüne bakıyorum; daha, daha görmek için bakıyorum; o derece derin, o kadar dikkatle bakıyordum ki Aglae korktu... Benden korkup kaçmaması için onu iki elimle boğazımdan tutuyordum!.. Bakıyordum!.. Neler gördüm!.. Fakat kızcağızın yüzünde ölümlü görerek evvelce görmüş olduğum bir anda unuttum... Ellerimi boynundan çek-

tiğim zaman zavallı Aglae boylu boynunca, yere, ayaklarına serildi... Şimdi senden sorarım ey Glokos ne yapmam lâzım?...

Saçı, sakalı gibi kaşları da beyaz ihtiyar ağır ağır yerinden kalktı ve hiç bir cevap vermeden mağarasının karanlığına karıştı.

Ertesi sabah, balıkçılar, Leo adası ile Alık'n en cenub noktası olan Sun yum burnu arasında bir cesed buldular. Bu cesed Atinada manevî ıztırabların, ruh işkencelerinin timsali olarak zikredilen bedbaht Periklesin cesedi idi.

Tiyatro hatıraları

(Baş tarafı 3/1 de)

verildi. İlk önce «Eski Haydelberg» in, sonra da «Anter» in, daha sonra ismini hatırlayamadığım diğer bir piyesin maketleri yapıldı. Fakat işte o kadar... Bu teşebbüs bir hatıra olarak kaldı. Bu eserler oynanamazdı.

Bir gün mektebin kapısını kilitli, pencerelerini kapalı bulduk. Şehremi ni lâğvına karar vermiş dediler. Bu rivayet karşısında bütlin san'at sevenler teessürümüzden donakaldık. Lakin sonra nasıl oldu bilemiyorum, mektebin günün birinde tekrar açıldı. Bu defa Reşad Ridvan Bey istifa etmiş, Darülbedayie yeni bir idare hey'eti getirilmişti. Ayrıca bütün vazifesini idare hey'etinin her sözüne (Münasibdir efendim) demek olan müdür namında bir de idare memuru tayin olunmuştu. İşte bu suretle Darülbedayiin ilk devresi kapanmış, yenisi başlamış oluyordu.

Vaktile yazdığım makalenin bu parçasına, bugün, ilâve edecek tek kelime bulamıyorum. O kadar acı hakikattir.

Darülbedayin ikinci devresi sonu Şehir Tiyatrosu firmasına dayanarak temsil hey'etidir ki, asıl tiyatro hatıralarımı, bilhassa tiyatromuzun iç yüzünü ve muvaffakiyetleri kadar hususlarını bundan sonra anlatmağa çalışacağım. Gayem, sadece, can sıkımdan, bazan neş'elendirip bazan düşünürerek, son devir tiyatro tarihimizin hatırimda kalabilen safhalarını tesbit edebilmektir. Bu güç işi tam bir tafakkürlü başarmak için de kendimde kuvvet buluyorum. Zaten başka türlü bu dolambaçlı yola nasıl girebilirdim. Hattâ bu geçtiğim yola dönüp de bakmağa cesaret edebilir mi idim?

Halid Fahri Ozansoy

İSTANBUL BELEDİYESİ

ŞEHİR TİYATROSU

Tepebaşı dram kısmında

Bugün saat 15,30

ve akşam 20,30 da

MERDİVENDE BİR IŞIK

İstiklâl caddesi komedi kısmında

SAADET YUVASI

Memleket Haberleri

İzmirde kocasını öldüren kadın mahkemede ağılıyor

Bu kadın kocasına ihanet etti mi?

İzmir (Hususi) — Çeşmenin Ovacık köyünde işlenen cinayet davası ağırceza mahkemesinde salondan maada koridorları bile dolduran büyük bir dinleyici hütlesi tarafından takip edilmiştir. Hatırlarda olduğu üzere aşkı Hasan Sayaria birleşerek kocası Vecahet Altın adında genç bir kadın Rıdvanı boğmaktan mazmundur ve cinayet bir gece vakti işlenmiştir.

Geçen celsede şahadetname müracaat edilen Ovacık köyü muhtarının verdiği ifadeye ada geçen Halil Şen ve Serif Türkmən de evvelki gün celsede şahid sıfatıyla dinlenmişlerdir.

Bu iki şahid Vecahet Altın evli bir kadın olmasına rağmen Hasan Sayar la alâka peyda ettiğini ve bir gönül macerasından çekinmediğini söylemişlerdir. Halil Şen ifadesinde bilhassa demmiştir ki:

« Bir gün maktul Rıdvanın kardeşiyle görüşürken bana! «Ne yapacağız. Hasan Sayar kardeşimin evine her zaman girip çıkıyor. Bu iş böylece devam ederse bunlar kardeşimi öldürecekler. Muhtara haber verin, bir çare düşünelim. Tedbir alalım» dedi. Ben keyfiyetli muhtar Mehmed Doğana haber verdim.

Gene bir gün pancar tarlasında çalıştığım sırada Rıdvan pancar satın almak üzere bağa geldi. Kendisine kardeşinden işittiğim sözleri, karısı Vecahetle Hasan arasında bir alâkanın mevcudiyetini anlattım. Merd bir adam olan Rıdvanı hemen kaşlarını çattı:

« Nasıl, dedi, benim karım mı? Ben hayatta her şeyden şüphe ederim, fakat karımdan şüphe etmek hatırımdan geçmez. Karıma iftira ediliyor.»

Bu muhavereimizden üç gün sonra da Rıdvan boğularak öldürülmüştür. Vecahet Altın bu şahid'in ifadesini dinlerken kocasının «karımdan şüphe etmem, iftira ediliyor» cümlesi karşısında ağlamağa başlamış ve bu ifadeye karşı şunları söylemiştir:

« Kocama bunca sene karılık yaparken hiç bir zaman bu Hasanla münaasebet peyda etmedim. Böyle bir şey hatırımdan geçmemiştir. Kocam bu nu bildiği için bana karşı sonsuz bir

hiyanet vardı. Nitekim kocamın bu şahidlere samimi olarak «karımdan şüphe etmem» deyiş benim kocama olan merbutiyetimin büyüklüğünü gösterir. Fakat bu şahidlerin Hasan ile münaasebet peyda ettiğim hakkındaki sözleri kocamı çekemediklerinden dolayı iftiradır, iftiradan ibarettir.»

Vecahet'in aşkı olduğu iddia edilen diğer maznun Hasan da şunları söylemiştir:

« Ben Rıdvanın yanında hizmet kârdım, çalışırdım. Bu sebeble kendisinden para istemek ve talimat almak için evine girerdim. Bu gidislerimden manalar çıkarırdı. Dedikodular oldu. Bunlar yalandır.»

Âdem Cengiz ve şahid Hasan ifadelerinde Hasanla Vecahet'in aralarında münaasebet mevcudiyetini bir sayıya olarak işittiklerini, Hasanın sık sık Vecahet'in evine gittiğini gördüklerini, Rıdvanı Hasanla Vecahet'in bir olarak boğduklarına kanı bulduklarını beyan etmişlerdir.

Mahkeme bazı noktaların sorulması için 8 İkkânun tarihine bırakılmıştır.

Karı koca ayrı ayrı yerlerde ölü bulundular

İzmir (Hususi) — Ödemiş'te Birgi nahiyesinin Kızıdere köyünde Mustafa fa karısı 17 yaşında Fatma Cihan, evinde ölü bulunmuştur. Bu hâdiseden bir müddet sonra da kocası Mustafa Cihan, başka bir evde ölü bulunmuştur. Bu aile faciası hakkında Ödemiş Müddeiumumlığı tarafından tahkikat yapılmaktadır.

Rizeden İzmir'e fidan gönderilecek

İzmir (Hususi) — Rize valiliğinden vilâyetimize gelen bir tamimde Rize narancye fidancıları tarafından yetiştirilen ve İzmir'e sevkedilen mandalina ve portakal fidanlarının mühim bir kısmının kök teşkilâtının bozuk ve işe yaramaz halde olduğu anlaşıldığından bunların İzmir bölgesi için en iyi bir şekilde temin edilerek gönderileceği ve bu hususta Rize fidanlığına emir verilmiş olduğu bildirilmiştir.

Edirne'de

Süvarilerimiz arasında manialı at yarışları yapıldı

Edirne (Hususi) — Edirne kurtuluşu münaasebetle bugün Zindanaltı sahasında süvarilerimiz tarafından yapılan manialı at yarışları çok heyecanlı geçmiş ve şehrimizde misafir bulunan mebuslarımızla Umumi müfettiş vekili, Vali, Parti başkanı ve binlerce halk tarafından seyredilmiştir. Alınan teknik dereceler şunlardır.

1 inci Üstteğmen Kâmil Başaran, İkinci Teğmen Kenan Bayraktar, Üçüncü Güneri Zembülcü ve dördüncü de Ahmed Atlıdır.

Kapalı spor salonunda yapılan basketbol, voleybol ve voks müsabakalarında da misafir ve büyüğlerimiz hazır bulunmuşlar ve Edirne gençleri tarafından yapılan müsabakaları seyretmişlerdir. Bu münaasebetle dört haftadanberi bölge ve halkevi tarafından yapılmakta olan çeşitli müsabakalarda derece alanlara madalya ve diğer mükâfatları bizzat General Cemil Taner tarafında verilmiştir.

Gece havanın karlı olmasına rağmen bölge gençlerinden eli kışınin işbirlik ettiği meşale koşusu çok heyecanlı geçmiş ve neticede Halil Çekiç birinci, Mustafa ikinci ve Süleyman üçüncü gelmişlerdir.

Niğde valisi Aksarayda

Aksaray (Hususi) — Niğde Valisi Safa Apaydın kaza umurunu tetkik için bu hafta içinde Aksaraya gelerek kaza işleriyle alâkadar olmuş, köylere giderek halkın derdlerini dinlemiş, icablı işler üzerinde direktifler vermiş ve bir hafta ikametinden sonra Niğdeye dönmüştür.

Mülkiye müfettişleri Tokatta

Tokat (Hususi) — Mülkiye müfettişlerinden Nâzım ve Seracettin şehrimize gelmiş ve teftişlerine başlamışlardır.

Çorluya kar yağdı

Çorlu (Hususi) — Mıntakamıza ilk kar yağmış ve meşhur Çorlu soğukları ve dondurucu ayazlar başlamış bulunmamaktadır.

Bu havaları fırsat bilerek çok kazanmak hürsına kapılan bazı odun ve kömüröçülerin bu hareketlerine meydan vermemek için belediye kömürü 7,5-8,5 ve odunun kilosunu da 90 para olarak naklendirmiştir.

SPOR

Mekteplerarası lig maçları

İstanbul erkek liseleri futbol şampiyonası maçlarına Şeref ve Fenerbahçe stadlarında devam edilmiştir.

İstanbul Lisesi 5 — Bölge San'at 3 Şeref stadında birinci maç İstanbul Lisesi ile Bölge San'at arasında oynanmıştır. Sahanın çamurlu olmasından oyun biraz zevksiz cereyan etmiştir. Birinci devreyi 3-1 galib bitiren İstanbul Lisesi takımı ikinci devrede iki gol daha atmış, bölge San'at okulu da iki gol yaparak maçı 5-3 mağlûb ettirmiştir.

Hayriye 4 — Kabataş 0

İkinci maç Hayriye ile Kabataş arasında yapıldı. Hayriye takımının hakemiyeti altında geçen oyunda birinci devrede iki, ikinci devrede de iki gol yapan Kabataş 4-0 mağlûb oldu.

Yüce Ülkü 5 — Muallim mektebi 2 Fenerbahçe stadında ilk maç Yüce Ülkü ile Muallim mektebi arasında yapılmıştır. Yüce Ülkü takımı rakibine üstün bir oyun çıkararak maçı 5-2 kazanmıştır.

Galatasaray 0 — Darüşşafaka 0

İkinci maç haftanın en mühim karşılaşması idi. Eskidenberi birbirinin sporda ve irfan hususunda rakibi olan bu iki lise takımları çok çalışarak güzel bir oyun çıkarmışlardır. Fakat birbirlerine bir tek gol atamıyarak 0-0 berabere kalmışlardır.

Çocuk, kadının üzerine yürüdüğünden mi ölü doğurmuş?

Cibalide, Filyokuşunda oturan Eminin karısı ölü olarak bir çocuk doğurmuştur. Emin, zabita ve adliyeye müracaat ederek evlerinin alt katında oturan kiracının 10 gün evvel karısının üzerine yürüdüğünü ve çocuğun bu suretle ölü doğduğunu iddia etmiştir.

İki buçuk yaşındaki çocuk yanarak öldü

Fatihte, İskender mahallesinde oturan Musânın 2 buçuk yaşındaki Merdun annesi evde yokken mangalda kibrit yakarken elbisesini tutuşturmuş, vücudünün muhtelif yerleri bu yüzden yanmıştır.

Baygın bir halde Şişli hastanesine kaldırılan kazazede çocuk bir müddet sonra ölmüştür.

Çuval yapıcılığı eksiltme ilânı

Toprak Mahsulleri Ofisi Umum Müdürlüğünden

1 — Bezi teşekkül tarafından verilmek üzere beş yüz bin ilâ bir milyon raddesinde, jüt, kendir veya pamuk ipliğine un ve mikset çuvalı yaptırılacaktır.

2 — Bir hafta zarfında imâl edilecek miktar yirmi bindir.

3 — Talihlerin eksiltme gün ve saatinden evvel şimdiye kadar çuvalcılıkta meşgul olduklarına ve bu işi yapacak kabiliyet ve teşkilâta malik bulduklarına dair ticaret ve sanayi odalarından vesika almaları, muvakkât teminat olarak beş bin Türk lirasını ofis veznesine teslim ile makbuz almaları veya bu miktarı mektupları devletçe kabul edilmiş bir milli bankanın muvakkât teminat mektubıyla temin etmeleri ve eksiltme günü imâl ettikleri bir çuvalı nümune olarak getirmeleri ve bugünden itibaren toprak mahsulleri afisinin Ankarada müdürlük mübayaası komisyonunda ve İstanbulda Sirkeci Limanında İstanbul şubesi müdürlüğünde her istiyene verilmek üzere hazırlanmış bulunan şartnameye göre hareket etmeleri lâzımdır.

4 — Eksiltme ikinci maddede zikri geçen şartnamede yazılı olduğu tarzda, kapalı zarf usulüne icra edilecektir.

5 — Teklif mektupları 3/12/941 tarihine rastlayan Çarşamba günü saat 15 e kadar Ankarada umum müdürlük mübayaası komisyonuna, İstanbulda İstanbul şubesi müdürlüğüne makbuz mukabilinde teslim edilmiş olacaktır. Teklif mektupları mezkûr gün ve saatten evvel bildirilen maddelerde bulunacak tarzda isadeli taahhüdü mektupla da gönderilebilir.

6 — Talihler tekliflerini mühürlü bir zarf içine koyacaklar, zarfın üzerine isim ve adreslerini yazacaklar, bu mühürlü zarfı muvakkât teminata aid makbuz veya banka mektubu ve 2 inci maddede yazılı vesika ile birlikte başka bir zarfa da temhir edecekler, dış zarfın üzerine yalnız teklif mektubunun çuval imâl işine aid olduğunu işaret edileceklerdir. Teklif mektuplarına şartnamenin tamamen okunup kabul edildiği yazılmakta beraber, imâletin jüt, kendirveya pamuk ipliğine yapılacakına göre teklif olunan fiyatın hem yazı ve hem rakkamla açık olarak derol lâzımdır. Mektuplarda hak ve silinti olmayacaktır.

7 — İhale umum müdürlükçe yapılacak ve teklif mektuplarının açılması için kararlaştırılan günden itibaren on gün içinde teklifi kabul edilene keyfiyet isadeli taahhüdü bir mektupla tebliğ olunacaktır. Umum müdürlük ihaleyi yapıp yapmamakta tamamen serbesttir. Teklif sahipleri ihale için muayyen müddet zarfında tekliflerinden dönemezler.

(10251)

İstanbul P. T. T. Muhasebeciliğinden

1 — İstanbul P. T. T. Muhasebeciliği veznesinden maaş almakta olan emekli ve yetimlerin üç aylık maaşlarının 1/İkkânun/941 Pazarı günü günden itibaren ödenmesine başlanacaktır.

2 — Gene emekli dul ve yetim maaşı alıp ta Ziraat Bankasından iskonto suretile alanların 3/İkkânun/941 tarihinde cüzdanları verileceğinden cüzdanlarını henüz getirmiyenlerin bir an evvel getirmeleri.

3 — Reşit olmıyan erkek ve kız çocuklarla yüksek tahsilde bulunanların eskisi gibi yoklamalarını hemen getirmeleri aksi takdirde maaşlarının verilmeyeceği ilân olunur. «10465»

Belediye sular idaresinden

Sayın Abonelerimize

Su saygıları içindeki suyun soğuktan donması, sayıcın bozulup kırılmasına sebep olur. Tamir masrafı olarak birçok para ödemenize mahal kalmamak üzere saygıları soğuğa karşı muhafaza için tedbir alınmasını rica ederiz. «10528»

"Hamlet," davası

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

Orhan Köni geçen hafta Celâlettin E. zinenin vekili Esad Mahmud Karakurd tarafından yapılan müdafaa davası hakkında mahkeme ve iddianameye tarafların görüşlerini yazarak birbirlerine cevap vermişlerdir.

Müddetumumî Orhan Köni, Esad Mahmudun iftinasızca işlenmiş büyük ve içtimalî bir suçun huzuru adalette hesabını görmek üzere gündüzlük adama, lye kaplılardan havsalamızın almadığı, idrakimizin kavrayamadığı b'zce çok garib ve hayret verici bir yoldan gidilmek suretiler bugün yüksek huzuru, runuza suçu olarak çıkarılmak istenmiş vaziyette kaldık. Eğer yüksek iddia makamı suçlunun bu buluşuna iştirak etmemiş olsaydı... sekizdeki sözlerine cevaben demiyorduk ki:

— Müdafaaalardaki mevzuubahis etmiş oldukları (iştirak); kanunun bizi mecbur kıldığı bir iştiraktir. Amme menfaati gördüğümüz davalara iştirak hakkını bize kanun bahsetmiştir.

Müdafaaalardaki, Muhsin Ertuğrulun yazdığı büyük ve içtimalî bir suçun olar, rak tarafı edilmiş. Habuk: T. C. K. nunda büyük veya küçük suç diye bir tasnif mevcut değildir. Sadece suçların örtün ve kabahat olduğu yazılır. Muhterem avukatın davasını tasvir sekline baka sak. bütün suçları bir tarafta bırakmak yalnız Muhsin Ertuğruldu. (büyük ve içtimalî bir suç) işlediğini ileri sürerek adalet önünde hesap vermeğe göndermek lâzım gelecektir. Biz Muhsin Ertuğrulda mahkemeye verdik; hareketinin temas etmiş kanun maddesini de iddianame mizde gösterdik, hakikatı inkâr etmesinler. Suçlu sıfatıyla yalnız Celâlettin Ezine hakkında dava açmadık. Mahkeme salonunda iki adam ötedeninde, müvekkil gibi mazun sandayısına oturmuş Muhsin Ertuğrulü görmediler mi?...

Geçen celsede "Hamlet" hakkında yazı yazan müvekkidlerden Nusret Safa Coşkun, Şehir Tiyatrosu müdürünün biraderi olduğu için bu mevzuu da bitaraf olamayacağı, diğer müvekkidlerin ise, salâhiyet sahibi bulunmadıkları yolunda yaptığı itirazlarına cevap vererek demiştir ki:

— Mahkemede müdafaa çerçevesi içinde Muhsin Ertuğrul karşı söyleyen sözleri bir tarafta bırakalım. Fakat avukat Karakurdun, yazılarında istinat ettiklerini müvekkidlere dil uzatmağa hakkı yoktur. Mahkeme huzurunda müvekkidlerin sığınabileceği tek mekân vâzifesi de kendisine aid bir iş değildir. Muhterem avukat, acaba Nusret Safa Coşkun şimdiye kadar yazdığı tenkidlerin hepsini okudu mu? Nusret Safanın (Hamlet) tenkid müessesesi olmak üzere diğer yazılarının hemen hepsi, muhterem avukatın hoşuna gidecek derecede ağır ve tenkid şarh ile iflasla yazılmıştır demiyorduk ki:

Bundan sonra daha birçok noktalar üzerinde durulan ve her birini san'at ve kanun cephesinden cevaplandırılan Orhan Köni Esad Mahmudun, iddia makamının hâdisseye Celâlettin Ezine suçundan dolayı mukabil taraf hakkında 485 inci maddenin tasarruf hakkını istemesi üzerine bunu Muhsinin biki istemesi suçundan kurtarmak istediği suçun cezasından kurtarmak şeklinde göstermiş ve bunu da "Türk camiasına, Türk sanatına, Türk nizam, adalet ve hürriyetine ihanet" diye vasıflandırmıştı. Müdafaa hüquklarını aşan bir tarz mahiyetinde görüldü ve sözlerini şöyle bitirmişti:

— Bu sebeple; avukatlık vazifesinden doğan ve vazife sırasında işlenen bu suçtan dolayı avukat Esad Mahmud Karakurd hakkında icab eden kanunî ve meslekî takabata esas olan mahkemeye mahkeme huzurunda okuduğu ve asıl dava dosyasında mahfuz ve kendi imzasını taşıyan müdafaa name ve vekâletnamesinin tasdikli birer suretini müddetumumîliğe tevdiye edilmesini isterim.

Esad Mahmudun cevabı

Müddetumumînin bu talebi üzerine, Esad Mahmud Karakurd söz alarak, mahkemeye akortun bir şekilde hakarete uğrayan Celâlettin Ezineyi müdafaa maksadıyla geldiğini ve bunu yaparken de müdafaa hududlarından dışarı çıkmadığını, Ezinenin suçlu mevkisine düşürülmesini hakikaten Türk nizam, adalet ve hürriyetine muhalif bir hareket olarak telâkide israr ettiğini, fakat bu sözlerinin makamı iddaiya değil, doküman dogruya mu kabul tarafa müteveccih olduğunu söylemiştir.

Muhsinin avukatı Nuzumi Nuri, Esad Mahmud söz söyleyince, Muhsin, Ezineye emanussuz, edebî vesairesine, didiği iddia ettiği, halkı, malum yazıda böyle şeyler söylemiş ve Muhsinin nezaketinden böyle şeyler beklenemeyeceğini belirtmiştir.

Peyami Safanın müdafası

Müteakiben Peyami Safa söz alarak, onun bir müdafaa yapmış, İsmail Hakkî Baltacıoğlu, Uluaydan Ertuğrul Muhsin tenkid eden bazı yazılar okumuştur.

Peyami Safa, Türk tiyatrosunun kendisinden beklenen vazifeyi yapmadığını ısrar etmiş, yazdığı yazılarda sırf bu noktayı tebarüz ettirmek gayesini güttüğünü, bunlarda ne Muhsin, ne kimsenin hakaret etmediğini söylemiştir. Peyami Safa sözlerini şöyle bitirmiştir:

— Muhterem hâkim, neticesi hülasa ediyorum: Benim Muhsin Ertuğrul hakkında hiçbir suçum yoktur. Bilkis vaktile onunla her tenasümsüzdürüst ve samimî bir münasebet çerçevesi içinde geçmiştir ve oynadığı bazı piyeslerin tenkidini yazdığım zaman kendisinin yüksek vasıfta san'at

biyetlerini methetmişimdir. Ömrümde bir kere bile semtine uğramamışım ve ne Darübedayide, ne de Şehir Tiyatrosunda hiçbir eserimin oynanmasını istemek hatırdan geçmemiştir. Bunu kendisi de pek iyi bilir. Onun sahnenize aktör olarak büyük hizmetleri vardır. Fakat rejisör olarak, profesör İsmail Hakkî Baltacıoğlunun da yazdığı gibi, kendisini, Türk sahnesinin millî ihtiyaçları bağdaşmayan sahil bir takdir üzentisi ile illettik görüyorum. Tiyatromuza getirdiği söylenen disiplin de, sahnenizi kalem odası haline koyarak hür ve yaratıcı san'atkârdan, otomatik memur itaatî isteyen bir münevvis bey disiplinidir. Şehir tiyatrosu bu mekanik inibit altında, rejisörün köklü mukallidlerle dolu, gültük tereddidi koşan bir teke haline geldi. Bu tiyatrosunun onun şahsile kalm olduğunu yazan ve söylenen dostları var. Heçbir iddia bunun kadar Muhsin Ertuğrulun aleyhine değildir. Çünkü onun hiçbir halefi yetiştiremediğini, bilakis - vakia da budur - sayılı kabiliyetleri sahnenizden uzaklaştırdığını isbat eder. Kendisinin de yardımcı bu müessesenin medeni bir taazuva kavuşturulması lâzımdır. «Mezmunumuz tiyatrodur» serlevhali ve şimdiki sunacağımız gazetedeki yazıda ben bu davayı açılmadan önce çok evvel, Muhsin Ertuğrulun sahne kabiliyetlerini de hatırlatarak bu islah zarureti hakkında fikirlerimi yazdım. Orada da görülecektir ki bütün yazılarında bir tek maksad Şehir Tiyatrosunun islahıdır ve hiç birinde ne cürüm kasdi, ne de hakaret eifaz vardır. Bilkis Şehir Tiyatrosu memuasında bana jurnalılık isnad eden ve hiçbir fikir unsuru ihtiva etmeyen çirkin tenzif satırlar çıkırmıştır. Yüksek mahkememize aleyhime açılan bu dava benim kadar hayret ettiğine ve hakkımda tereddüdüz beraat kararı verdiğine eminim.

Münakaşa'ar

Peyami Safa müdafaaamesini yaparken, iddia makamına ve Muhsine karşı kullandığı bazı sözler üzerine müddetumumî ile riyasetin ihtarına maruz kalmıştır.

Bilhâre söz alan, «Tasvirî Efkâr» sahibi Zeynep Ebuşşaya ile neşriyat müdürü Cihad Baban, müdafaaalari yaparken, Celâlettin Ezinenin yazısını, da hakaret mevcut olmadığını ileri sürmüşler ve beraatlerini istemişlerdir.

Söz Muhsin Ertuğrul'da

Sıra, Muhsin Ertuğrul gelmişti. Muhsin elinde müdafaa yazılı kâğıd, önünde, mahkemeye göstermek üzere hazırladığı vesikalar olduğu halde, heyecanlı bir sesle müdafaaasına başlamıştı. Alâka ile dinlenen müdafaaında Muhsin demiştir ki:

— Bay Celâlettin Ezinenin vekili müdafaaasında aynen (Biri Nusret Safa Coşkun gibi suçluların biraderi, biri hayatını stadyomda geçirmiş biri spor muharriri ve Selim Nizhet gibi de maruf bir kütüphanecî memurundan aldığı parçaları labata çağırıyor) di-yerek bu zevatin tenkid yazmak için bitaraf ve salâhiyetli olmadıklarını ve ancak birçok romanlar ve telif tiyatro eserleri olan Celâlettin Ezinenin birçok mütehasıs addoldeceğini ileri sürdü. Bu suretle tenkid yazılarında bitaraflığın ve ihtisassın esas olduğunu kabul etti. Evvelâ bu nokta üzerinde durmak ve bu safaları davaya sebebiyet veren Celâlettin Ezinenin şahsında ve yazısında aramak lâzım.

Ben Celâlettin Ezineyi, ticaret âleminde, müseccel bir zamanında Muhsin bir bankerin ortağı olarak faizcilik ederken tanıdım, usul seneler keldi bu işde ve bu mahkemeye kaldı. Bu bakımdan san'at meşalesinde katem oynatmaya ve söz söylemeye salâhiyetli olduğum kabulde mazurum, hele bir tek müntezir romanı olduğunu bilmiyorum. Günün birinde, Celâlettin Ezine, şöhret merakına düştü ve basamağ olarak Şehir Tiyatrosuna hatırlamış olacak ki elinde bir piyesle bana geldi. Piyesinin, o aralık hazırlamak olduğunu bir cenbe eseri her bakımdan hatırladığını söylediğim zaman Celâlettin Ezine bu cenbe piyesini temsilinden vazgeçmemi istedi. Teretme ettirmiş, hazırlanmış. Oynatmaya mecburdum. Nitekim evvelâ Ezine aslı, sonra da Celâlettin Ezine ninki oynandı. Birincisini seve seveyren halk ikincisine râğbet etmedi ve dostumuz Celâlettin Ezine o gün, den itibaren düşünmüş oldu. İşte Şehir Tiyatrosunun suçu, Celâlettin Ezinenin hangi eserinde müphem olduğunu bilmesi ve o eser temsil etmesi.

Vaktile vazifetden işlediklerimiz bu büyük günahın kefareti bir türlü ödemediğinden burda huzurumuzda bulunuyoruz. Görülüyor ki Celâlettin Ezine müessesemiz karşı hiç bitaraf değildir. Hatta kıldır ve bu kliniki her sene, her vesile ile izhar eder. Geçen sene gene elliden fazla temsil edilen (Dadı) piyesini tekmi seyretmede, hele birinle perdesini hiç görmede yerin dibine batırdı. Bu sene gene gündelik bir gazetedeki tenkid maskesine bürünerek ve (Hamlet) temsilini vesile ederek yukarıda izah ettiğimiz suçtan ötürü tiyatromuza ve şahsına olan iltibarını, eseri, itibar ve haysiyetimizle halk gözünde düşürceği şekilde en şiddetli bir hücumla gösterdi.

Muhsin Ertuğrul, Celâlettin Ezinenin kırk kişilik bir san'atkâr zümresinin iki ay geceli gündüzlük çalışmasının muhassalası olan eseri taammülüne ötürmek istediğini söylediğinden sonra, bu hücum karşısında müdafaa lâzım geldiğini ilâve etmiş ve demiştir ki:

— Bu müdafaaı kim yapacak ve kimin vazifesidir? Şehir Tiyatrosunun matbu bütçesini, de vazifem (Intendant; Rejisor) diye tasvir edilmiştir. Intendantın vezaifi meyanında şu cümleyi alıyorum: (Bil-hassa harice karşı müesseseyi temell etmek).

İşte vazifemin bana yüklediği bu sıfatla kendisine cevap vermek mecburiyetinde kaldım. Bununla; gündelik bir gazetede, açık tablolar kalabalık ortasında maruz kaldığımız haksız ve şiddetli bir hücumu reddetmek ve yalnız meyanında bulunan ve yalnız tiyatroyla alakadar kimseler tarafından alınan bir ihtisass mecmuasında meselemin ıyızını tenvir etmek vazifemi yaptığımı kanıml. Bu meydana tıpkı müvekkidinin bazı muharrirler için söylediği gibi, ben de Celâlettin Ezinenin bir san'at tenkid yapmak için lüzumlu vasıflara malik olmadığını söyledim ki, bunlardan biri ve başkası münekkidinin samimî ve bitaraf olmasındır.

Yazımda belki bazı sert kelimeler cümlelere tesadüf edilebilir. Fakat bunlar durup dururken birini tahkir etmek birine kasden hakarete bulunmak için değildir. Bunlar asıl bir san'at hâmlerinin humması içinde yazılarken, binbir müşkül içinde kıvrılırken haksız bir taazuza müteammül bir sukasde uğrayan adamın çıkardığı acı istidad ve müdafaa sesleridir.

Celâlettin Ezine: Türk sahnesinin Şekspir temsil edecek derecesine ulaşmadığını söyleyerek Türk istidad ve kabiliyetini, sahne san'atkarlarımızı, en büyük feragat ve tevazula çalışan Türk sahnesini lüzumsuz ve haksız yere hırpalamıştır. Yeni Türk camiası içinde Celâlettin Ezinenin bu firâne, tebdilî tabiiyet etmişizdir, iştirak edecek tek bir vatandaş bulunduğuna kanaat geliim. Bugün efkârı umumiyede ve yüksek huzurumuzda iftiharla bağrabilirim ki Amerikadaki dekor müesseselerinin kataloğunda İstanbul Şehir Tiyatrosunun Şekspir için yaptığı sahne en mükemmel nümune olarak alınmış ve bütün dünya tiyatrolarına gönderilmiştir. Şekspirin Türkiye'de çok iyi oynadığını Okyanus ötesinde, ki insanlar bile takdir ederken Celâlettin Ezinenin eski ve haksız bir yazıya kapılarak tiyatromuza iyakasız, fikle ithamı, onu benimseneyen halkın suuruna olduğu kadar ona emek ve renlere de hakarettir.

Celâlettin Ezinenin vekili Hamletin eli defa oynanmasını da istigâr ederek yanın diyor ki: (Halk senelerce Köf Hasanın tiyatrosunu da doldurmuş ve inen perdeleri alkışlarla kaldırmıştır, bu ne ifade eder?)

Bu çok şey ifade eder. İstanbul'da, daha on beş sene evvel bir piyesin üstüste üç defa oynanmadığı bir şehirde Hamletin üçüncü defa sahneye konusunda eli kere üstüste oynanması akl ve zevk ile selimle hareket eden samimî halkın san'at suuruna olduğu kadâc sahnenizin de yüksekliğini ifade eder. Bu münasebetle söyleyeyim ki Celâlettin Ezinenin yirmi beş sene evvel Raynhard tiyatrosunda beğendiği (Hamlet) temsilî dört milyonluk şehirde ancak (31) defa oynanmıştır.

Bugün artık inkâr kabul etmez bir sahne muvaffakiyeti olarak Türk tiyatrosu tarihine tevdi edilen son Hamlet temsilî dolayısıyla kasden uğradığımız şiddetli hücum ve haksızlık bizi yazımızda biraz kızgın biraz kırgın ve küskün eda ile hakikati müdafaaaya icbar ettiyse bunun suçunu, vazı ka-nunun da takdir ettiği veçhile, sebebiyet verene yüklemek lâzımdır.

Peyami Safaya gelince:

Onun (Tiyatromuzun hali ne olacak) başlılığı yazdığı edebî fikrada; sahnenizin en müstald ve en değerli cenbe san'atkârı olan Hamlet müessesesi Talâta (hisar sesli) ve (tahta ya-pılı) tabirlerinin kullanılması bugüne kadar bütün dünya matbuasında hiç bir san'atkârı hiçbir muharririn reva görmediği ve eşine daha rastlanmamış en ağır hakarettir. Bu hâdisenin bir defa daha hafifî Peymanın bize nümune olarak tavsiye ettiği Komedî Fransızca olsaydı göyü neticelenirdi.

Burada Muhsin, Fransada haksız tenkid yapan bir muharririn uğradığı feci akıbeti anlatmış ve mukabil tarafın Nurullah Ataç'ın yazısını eksik aldığını söyleyerek demiştir ki: — 1927 senesinde 15 kişilik bir heyet olan tiyatromuz bugün 150 aleyhiyependilerin büyük bir müessesesi haline gelmiştir. Zaten bu kadar verimli bir hale gelmiş olsaydı hiç üstüne bu kadar taş atılır mıydı? Böyle ilerleyen bir müesseseyi islah teşebbüsü arkasında samimî bir düşünce yoktur. İslaha muhtaç olsa bile böyle bir münakaşaya ancak mütehasıslar karışır. Peyami Safa hayatında bir defa, o da bir ay, Türkiye hududlarından harice çıkmış, binaenaleyh Avrupadaki bu gibi müesseseleri hiç görmemiş, tanı-mamış ve tenkid etmemiştir. Memleketimizdeki tiyatro hareketlerine yabancıdır, on senede on defa Türk tiyatrosunun kapısından girmemiştir.

Peyami yazısında benim herkeşe sebebîz yere çatıldığını söyleyince ilk isim olarak Nurullah Ataçtan bahsediyor. Celâlettin Ezinenin müvekkil de gazetesinden aldığı satırlar arasından bir el çabukluğu yaparak Nurullah Ataçın Haber gazetesinde çıkan (Derkenar) başlıklı makalesinden yanlış manaya yol açan kısımlarını almış. Burada ona işaret etmeden geçemeyiz, çünkü müdafaaamelerinde bahsettiği her ve aleyhimde bir delil gibi göstermek istedikleri yazının üstüne almış. Nurullah Ataç diyor ki: (Her şeyden önce şunu söyleyeyim:

NEVROZİN

BAŞ, DİŞ, NEZLE, GRİP, ROMATİZMA

Neuralji, Kırıklık ve Bütün Ağrılarınızı Derhal Keser.

İcabında Günde 3 Kaşe Alınabilir. Her Yerde Pullu Kutuları İsrarla İsteyiniz.

Ademi İhtidar, Belsoğukluğu ve Zayıflık umumiyeye karşı **GLANDOKRATİN** Prof. Steinach'ın terkibidir. Reçete ile kutusu 200 kuruş.

AYDA 3 LIRA TAKSİTLE Meşhur fabrikaların Bay ve Bayanlara mahsus altından ve kromdan namul her nevi cep ve kol saatlerinin yeni modelleri gelmiştir. Emalı gibi 15 sene teminatlıdır. Taşradan sipariş etmek isteyenlere katalog gönderilir. Saat deposu: İstanbul, Sirkeci'de, Liman hanırsarısında. Yelkeni harında No. 6

Muhsinin yanayım. Münakaşanın tamamını bilmeden, İstanbul Şehir Tiyatrosunda Hamlet'in nasıl oynandığını görmeden, istersiniz kökürüne deyin, Muhsinden yarayım. Çünkü Muhsin olmasaydı İstanbul sahnelerinde Şekspirin, Pirandellonun, İbsenin adları bile anılmazdı.

Aynı yazının başka yerinden: (Amma şunu da unutmayalım. Şehir Tiyatrosuna verdikleri eser oynanmış ta râğbet görmemiş, yahud kabul edilmemiş diye Muhsin Ertuğrulda düman kesilip ona çatanları hareketleri de münakaşa adabına pek uygun değildir.)

Muhsin, tiyatromuzun tekâmül ettiği. Valinin son Şehir Meclisindeki nutkunda bu noktaya bilhassa parmak koyduğunu, tiyatro teşkilâtının, diğer Avrupa tiyatrolarının es olduğunu vesika ve misallerle anlattım. sahneye çıktığı zaman para almadığını söylemiş ve sözlerini beraat talebille bitirmişti.

Muhsini müteakib kendisine söz vermiş, Bayan Neyyire Ertuğrul, ilâve edecek bir şey olmadığını söyleyerek beraatini istemiştir.

Zeki Coşkunun müdafası

Bilhâre, söz alan Şehir Tiyatrosu Müdürü Emin Zeki Coşkun müdafaa-sına şöyle başlamıştır:

— Dram tiyatromuzda Hamletin temsilî münasebeti, Celâlettin Ezinenin Tasvirî Efkâr gazetesinde çıkan bir yazıya çok ağır ve haksız bir hücum maruz kaldık. Temsilden on gün evvel tasarlanıp gerek müesseseye, gerek sayın arkadaşım Muhsin Ertuğrul'a karşı yapılan bu hücumu hazırlayan amillerin kökleri de bir iki sene evveline kadar uzanır muhtelif hâdiseler, ancak bir takım sebeblerin tezahürü şeklinde tecelli eden bu hücumu besler.

İsaret etme bilhassa müsaadeniz rica ederim ki biz; hakkımızda yapılan tenkidleri her zaman memnuniyetle karşılamaktayız. San'atkâr arkadaşlarımızın bu tenkidlerden çok faydalandıkları da görülmüştür. Ancak biz her san'at eserine karşı yapıldığı gibi tenkid bekleriz, imha değil...

Keskin kılıç kullanımların yanlış hamlelerden sakınmaları lâzımdır. Sayın muharrir, maalesef bu hataya düşmüştür. Kalemizin tabanca, fikrinin kurşun haline gettiğiz bu eseri ve müesseseyi vurmağa kalkmıştır.

Celâlettin Ezinenin bu yazısındaki haleli ruhiyeyi isaret eden Şehir Tiyatrosu Müdürü, münekkidinin temsilî hareket ettiği ileri sürerek Hamletin Şehir Tiyatrosunda temsilinin bir san'at hâdisesi olduğunu ve halkın gösterdiği râğbeti tebarüz ettirmiş, Celâlettin Ezinenin «Eferine» almanın, halkın alakasını çekmekten çok daha kolay olduğunu söylemiştir.

Emin Zeki Coşkun, Muhsinin, feragatkarane çalışmasını, aktörlükten aydın para almadığını, müessesenin, iddia edildiği gibi islah muhtaç olmadığını bilhassa belirtmiş ve Esad Mahmudun, münekkid Nusret Safa Coşkunun kadesi olduğu için bitaraf olamayacağını iddiasını cevap vererek sözlerini beraat talebille bitirmiştir. Neticede mahkeme, karar vermek üzere başka bir güne talk edilmiştir.

Son Posta Matbaası:

Neşriyat Müdürü: Hüseyin Ragıp Emeç SAHİBİ: A. Ekrem USAKLIGİL

En son moda muvafık **BÜTÜN MOBİLYALARINIZI** Çeşitleri çok olan İstanbul'da Rıza Paşa yokuşunda 66 No. **AHMED FEYZİ'nin ASRİ MOBİLYA** Mağazasından alınız.

Maliye Vekâletinden

Gümüş "100," kuruşlukların tedavülünden kaldırılması hakkında

Gümüş bir lirahlıkların darp ve piyasaya kâfi miktarda çıkarılması üzerine 12.941 tarihinden itibaren tedavülünden kaldırılmış olan gümüş yüz kuruşlukların 12.941 tarihindenberi yalnız malsandıklarile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına ve Merkez Bankası bulunmayan yerlerde Ziraat Bankası subelerince yapılmakta olan tebdil müamelenâta 31.1.942 akşamı nihayet verilecektir. Bu tarihten sonra mezkûr paralar nakid olarak hiçbir veçhile kabul edilmeyecektir.

Elinde gümüş yüz kuruşluk bulunanların 31.1.942 akşamına kadar bunları malsandıklarile, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasında ve Merkez Bankası bulunmayan yerlerde Ziraat Bankası subelerinde tebdil ettirmeleri ilân olunur. «2622.9836»

Devlet Denizyolları İşletme Umum Müdürlüğü İlanları

Aaalardan Köprüye ilâve sefer

1/12/941 Pazartesi gününden itibaren Büyükada'dan saat 5.50 de, Heybeliada'dan saat 6.15 de, Kınalardan 6.30 da hareketle Köprüye 7.20 de varmak üzere muvakkaten ilâve bir sefer yapılacaktır. Bu ilâve sefer Pazar günleri yapılmayacaktır. (10461)

Üniversite Rektörlüğünden

Tip Fakültesi Anatomi Histoloji ve Fizyoloji Enstitüleri için tedris usulü olarak yetiştirilmek üzere bu yıl Almanya ve İsviçreye her sube için iki hekim gönderilecektir. İsteklileri buna aid esasları İkincikânum 1942 başına kadar Tip Fakültesi Dekanlığına öğrenebilir ve yazılı ile isteyebilirler. «10121»

Ankaradaki dünkü maç

(Baş tarafı 1 inci sayfada) de yapılmıştır. Her taraf karla örtüldü olduğu halde saha temizlendiği için maç normal şartlar içinde oynandı. Oyun çok enteresan olduğu için seyirciler üşümeyi unutmuslardı. Mavi gömlek, beyaz pantolon ve mavi çorapla sahaya çıkan İngiliz takımının bu maçı Ahmed Adem idare etti. İngiliz takımının büyük bir kısmını İskocyalı oyuncular teşkil etmişti. İngiliz sisteminin aksine olarak kısa pas ve fazla kombinezon oyunun en gözde çarpan tarafı idi. Bu bakımdan maçın mühim bir kısmını sayıdan ziyade bir futbol gösterisi olarak seyrettik. Her harekette topa Gençlerden daha iyi bir şekilde hakim olan İngiliz takımının insana zevk veren güzel hareketleri karşısında Gençlerbirliğinin enerjik hamleleri sayı yapmaktan ziyade gol vermeden için içinden sıyrılmaya çalıştığı aşıkardı. Sık sık gol vaziyetine gelen İngiliz mühacimlerinin topu bir hücumundan sonra meşhur merkez muhacim Fenton'un kaleye dalması 27 nci dakikada ilk gol oldu. Top kontrolünü en mükemmel bir şekilde ve faslasız bir surette devam ettiren misafir takım ilk devreyi 1 - 0 galib olarak bitirdi.

İk devreden sonra biraz daha açılmış olan İngiliz takımı oyuncularına aşırı denemek bir şekilde hakim oldular. Gençlerbirliğinin sadece canlı bir müdafaa yapması hücum fırsatını daima İngilizlere vermiş, böylece devam edip giden bir mücadeleye rağmen de maç 1 - 0 olarak bitmiştir.

İngiliz takımında topa her husta hakimiyet ve oyunda üstünlük gözden kaçmıyacak kadar fazla idi. Takımın normal idman halinde olmadığı bazı pas ve şutlerin yerini bulmamasından belli oluyordu. Bununla beraber 11 kişi bir arada anlaşarak sahaya çıktığı zaman bu topluluğun ne mükemmel bir hale gelebileceğini göstermiş oldular. Stop, pas, kafa vuruğu ve çabukluk İngiliz takımının en büyük hususiyetidir. Takım hiç bir zaman fazla sayı yapmak için çalışmamıştır. 90 dakika içinde insana zevk

veren hareketler bol denemek kadar çoktu. İngiliz takımı yarın (bugün) ikinci maçını yapacaktır. Misafir takımın gelecek hafta İstanbul'da iki maç yapması ümidi kuvvetlidir.

Ömer Besim Koşay

Konservatuvarın dünkü konseri

İstanbul Konservatuvarı yüksek devre talebeleri dün saat 17 de Şehir Tiyatrosu komedi kısmında Ezinenin ilk konserini vermişlerdir. Konserde güzel parçalar muvaffakiyetle çalınmış ve gençler takdir edilmişlerdir.

Konservatuvar icra heyetinin tertib ettiği tarihî konserlerin üçüncüsü önümüzdeki Salı günü akşamı verilecektir. Bu konserde Sadullah Ağa ve Gazi Orhan Girayın eserlerinden parçalar çalınacaktır.

İçki şişelerine mantar bulunamıyor

İnhisarlar idaresine aid içki şişelerinde kullanılan mantarların piyasada mevcudü kalmadığından şimdilik bunların yerine tahta kapaklar istimali zarureti hâsıl olmuştur.

Kitab sergisi

Beyoğlu Halkevinden:

Beşinci Türk kitab sergisi 15.1.942 tarihinde Halkevimizin Tepebaşındaki merkez binasında açılacaktır. Bu sergide geçen bir sene içindeki neşriyat teşhir edilecektir.

Kitab tabeden müesseseler, hususî tabilerin eserlerini sergiye göndermelerini rica ederiz. Sergiye iştirak için maddî hiçbir masraf ve külfet yoktur.